

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 12ης Σεπτεμβρίου 2017*

«Κρατικές ενισχύσεις – Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις – Ενίσχυση της Γερμανίας υπέρ της BMW για μεγάλο επενδυτικό σχέδιο στη Λειψία το οποίο αφορά την παραγωγή δύο μοντέλων ηλεκτρικών οχημάτων (i3 και i8) – Απόφαση με την οποία κηρύσσεται η ενίσχυση εν μέρει συμβατή και εν μέρει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά – Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ – Άρθρο 108, παράγραφοι 2 και 3, ΣΛΕΕ – Ενίσχυση έχουσα τον χαρακτήρα κινήτρου – Αναγκαιότητα της ενισχύσεως»

Στην υπόθεση T-671/14,

Bayerische Motoren Werke AG, με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Rosenthal, G. Drauz και M. Schütte, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από το

Freistaat Sachsen (Γερμανία), εκπροσωπούμενο από τους T. Lübbig και K. Gaßner, δικηγόρους,

παρεμβαίνον,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης, αρχικώς, από τους F. Erlbacher, T. Maxian Rusche και R. Sauer, στη συνέχεια δε από τους T. Maxian Rusche και R. Sauer,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ για την εν μέρει ακύρωση της αποφάσεως C(2014) 4531 τελικό της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.32009 (2011/C) (πρώην 2010/N), την οποία η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προτίθεται να χορηγήσει στην BMW για μεγάλο επενδυτικό σχέδιο στη Λειψία,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Dittrich, πρόεδρο, J. Schwarcz (εισηγητή) και V. Tomljenović, δικαστές,

γραμματέας: S. Bukšek Tomas, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Σεπτεμβρίου 2016,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η προσφεύγουσα, Bayerische Motoren Werke AG, είναι η μητρική εταιρία του ομίλου Bayerische Motoren Werke (στο εξής: BMW), ο οποίος έχει ως κύρια δραστηριότητα την κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών μάρκας BMW, MINI και Rolls-Royce.
- 2 Στις 30 Νοεμβρίου 2010, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την [εσωτερική] αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] (Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) (ΕΕ 2008, L 214, σ. 3), ενίσχυση ονομαστικής αξίας 49 εκατομμυρίων ευρώ την οποία προετίθετο να χορηγήσει βάσει του Investitionszulagengesetz 2010 (νόμου περί επενδυτικών ενισχύσεων), της 7ης Δεκεμβρίου 2008, όπως έχει τροποποιηθεί (BGBl. 2008 I, σ. 2350, στο εξής: IZG), για την κατασκευή στη Λειψία (Γερμανία) εργοστασίου παραγωγής για την κατασκευή του ηλεκτρικού οχήματος i3 και του επαναφορτιζόμενου υβριδικού οχήματος i8 της BMW, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (ΕΕ 2006, C 54, σ. 13, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές). Στην κοινοποίηση γινόταν μεία επενδυτικών δαπανών ύψους 392 εκατομμυρίων ευρώ (ήτοι 368,01 εκατομμύρια ευρώ πλην τόκων) και ποσοστό ενισχύσεως 12,5 %. Η πραγματική καταβολή της ενισχύσεως υπέκειτο στην έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 3 Αφού έλαβε ορισμένες συμπληρωματικές πληροφορίες, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει, στις 13 Ιουλίου 2011, την επίσημη διαδικασία έρευνας δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και, ακολούθως, έλαβε τις σχετικές παρατηρήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Στις 13 Δεκεμβρίου 2011, η απόφαση με τίτλο «Κρατική ενίσχυση – Γερμανία – Κρατική ενίσχυση SA.32009 (11/C) (πρώην 10/N) – LIP – Ενίσχυση στη BMW Λειψία – Πρόσκληση για υποβολή παρατηρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ» δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2011, C 363, σ. 20). Με έγγραφο της 3ης Φεβρουαρίου 2012, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ότι δεν είχε λάβει παρατηρήσεις εκ μέρους τρίτων.
- 4 Στις 17 Ιανουαρίου 2012, οι γερμανικές αρχές τροποποίησαν την αρχική κοινοποίηση προκειμένου να περιλάβουν ενίσχυση για μια επιπλέον επένδυση. Τούτο αποφασίστηκε από τον δικαιούχο της ενισχύσεως μετά την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας επίσημης έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό, ζητήθηκαν διάφορες διευκρινίσεις από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η οποία τις υπέβαλε στην Επιτροπή. Με έγγραφο της 5ης Αυγούστου 2013, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ενημέρωσε, επίσης, την Επιτροπή και για άλλες τροποποιήσεις του σχεδίου ενισχύσεως, οι οποίες αφορούσαν τη μείωση του ποσού και του ποσοστού της ενισχύσεως.
- 5 Στις 9 Ιουλίου 2014, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2014) 4531 τελικό, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.32009 (2011/C) (πρώην 2010/N) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το άρθρο 1 της οποίας έχει ως εξής:

«Η κρατική ενίσχυση ύψους 45 257 273 ευρώ, την οποία η [Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας] επιθυμεί να χορηγήσει στην [προσφεύγουσα] για την επένδυση στη Λειψία είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, μόνο εφόσον παραμείνει περιορισμένη στο ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ (σε τιμές 2009): το υπερβάλλον ποσό (28 257 273 ευρώ) είναι ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά.

Ως εκ τούτου, η ενίσχυση επιτρέπεται να χορηγηθεί μόνο μέχρι το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ.»

- 6 Όσον αφορά το αιτιολογικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, επισημαίνεται προκαταρκτικώς ότι, στην αιτιολογική σκέψη 113 αυτής, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, με την κοινοποίηση του σχεδιαζόμενου μέτρου ενισχύσεως πριν από την εφαρμογή του, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπείχε από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και την υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008. Στη συνέχεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 114 έως 123 της εν λόγω αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε μεταξύ άλλων ότι προέβη σε εξέταση βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών και δη του σημείου 4.3 αυτών, με τίτλο «Ενισχύσεις για μεγάλα επενδυτικά σχέδια», και βάσει της ανακοινώσεως της σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (ΕΕ 2009, C 223, σ. 3). Στο πλαίσιο αυτό, αφού διαπίστωσε ότι η υποσημείωση 65 των κατευθυντηρίων γραμμών, για τη δημιουργία νέας αγοράς προϊόντος, δεν είχε εφαρμογή εν προκειμένω, η Επιτροπή εξέτασε, σύμφωνα με την παράγραφο 68, στοιχεία α' και β', των κατευθυντηρίων γραμμών, αν λόγω υπερβάσεως των ανωτάτων ορίων που προβλέπονται στις περιπτώσεις αυτές θα έπρεπε να προβεί σε αναλυτική αξιολόγηση της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως. Υπό το πρίσμα των πληροφοριών τις οποίες έλαβε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κλήθηκε να αξιολογήσει αν ο δικαιούχος της ενισχύσεως επρόκειτο να έχει μερίδιο αγοράς άνω του 25 % στη σχετική αγορά προϊόντων και στη σχετική γεωγραφική αγορά. Η Επιτροπή υποστήριξε ότι, εάν δεν καθίστατο δυνατή η σαφής οριοθέτηση των εν λόγω αγορών, θα αξιολογούσε εάν ο δικαιούχος είχε τέτοιο μερίδιο αγοράς σε μία τουλάχιστον από τις ευλογοφανείς αγορές. Υπογράμμισε, εξάλλου, ότι αυτή η αναλυτική αξιολόγηση, εφόσον παρίστατο αναγκαία, ουδόλως προδικάζει την ανάλυση του συμβατού της ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά.
- 7 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον καθορισμό των αγορών των σχετικών προϊόντων, πρώτον, η Επιτροπή επισήμανε, κατ' ουσίαν, στις αιτιολογικές σκέψεις 124 έως 127 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι είχε «αμφιβολίες» ως προς το αν τα ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα αποτελούσαν τμήμα της γενικής αγοράς συμβατικών αυτοκινήτων. Δεύτερον, στις αιτιολογικές σκέψεις 128 έως 132 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υπογράμμισε καταρχάς την ιδιαίτερη σημασία της ανάλυσεως των αγορών αναφορικά με τα οχήματα i3, μοντέλα αμιγώς ηλεκτρικά (Battery Electric Vehicles), στο μέτρο που η υπέρβαση, από το μοντέλο αυτό, των οικείων ανωτάτων ορίων σε τουλάχιστον μία από τις ευλογοφανείς αγορές θα ήταν αρκετή για τη διεξαγωγή αναλυτικής αξιολογήσεως, χωρίς να απαιτείται ο εκ μέρους της Επιτροπής προσδιορισμός της σχετικής αγοράς για τα οχήματα i8, τα επαναφορτιζόμενα υβριδικά μοντέλα (Plug-in Hybrid Electric Vehicles). Εξάλλου, εκτίμησε ότι δεν ήταν σε θέση να διαπιστώσει με βεβαιότητα αν τα οχήματα αυτά ανήκαν στα τμήματα C ή D της συμβατικής αγοράς, σύμφωνα με την «κατάταξη της IHS Global Insight». Τρίτον, στις αιτιολογικές σκέψεις 133 και 134 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διατύπωσε επιφυλάξεις και ως προς το αν η σχετική αγορά ήταν αυτή των ηλεκτρικών οχημάτων, με τα συνδυασμένα τμήματά της C και D. Συγκεκριμένα, αφού διαπίστωσε ότι οι ευλογοφανείς αγορές προϊόντων έπρεπε να περιλαμβάνουν το χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο υπήρχαν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, υπογράμμισε ότι έπρεπε να λάβει υπόψη την ειδική κατάσταση που μπορούσε ενδεχομένως να ανακύψει, ήτοι τη δεσπόζουσα θέση του δικαιούχου της ενισχύσεως σε ένα από τα τμήματα C ή D της αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων.
- 8 Όσον αφορά τη σχετική γεωγραφική αγορά, η Επιτροπή, στις αιτιολογικές σκέψεις 135 έως 140 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επισήμανε κατ' ουσίαν ότι το επιχείρημα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ότι η συνολική αγορά έπρεπε να αναγνωρισθεί ως σχετική αγορά για τα ηλεκτρικά οχήματα δεν συνοδευόταν από αρκούντως λεπτομερείς ενδείξεις ως προς τους παράγοντες που προβλέπει η ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (ΕΕ 1997, C 372, σ. 5). Ως εκ τούτου, και με βάση τις πληροφορίες τις οποίες είχε λάβει, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν μπορούσε να αποκλείσει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) αποτελούσε τη σχετική γεωγραφική αγορά για τα ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα.

- 9 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στις αιτιολογικές σκέψεις 141 έως 154 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή αξιολόγησε τα μερίδια αγοράς τα οποία η προσφεύγουσα, ως δικαιούχος της ενισχύσεως, επρόκειτο θεωρητικώς να αποκτήσει σε ορισμένες εν δυνάμει αγορές και, ως εκ τούτου, αποφάσισε να εφαρμόσει την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια. Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί στο πλαίσιο αυτό ότι, στην αιτιολογική σκέψη 156 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής* (T-304/08, EU:T:2012:351), ήταν υποχρεωμένη να διενεργεί αναλυτική αξιολόγηση σε περιπτώσεις όπου οι θετικές επιδράσεις της περιφερειακής ενισχύσεως εμφανώς δεν αντισταθμίζουν τις πιθανές αρνητικές επιδράσεις, ακόμη και αν δεν υπήρχε υπέρβαση των ανωτάτων ορίων της παραγράφου 68 των κατευθυντηρίων γραμμών. Προηγουμένως, στην αιτιολογική σκέψη 155 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή είχε κρίνει ότι δεν είχαν προσκομιστεί στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι δεν υπήρχε «αξιοσημείωτη στρέβλωση του ανταγωνισμού» και ότι ενίσχυση ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ για επενδυτικό σχέδιο κόστους άνω των 400 εκατομμυρίων ευρώ ήταν ικανή να νοθεύσει σημαντικά τον ανταγωνισμό.
- 10 Ακολούθως, κατά την αναλυτική αξιολόγηση της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως, η Επιτροπή τόνισε, στην αιτιολογική σκέψη 157 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι έπρεπε να εξετάσει αναλυτικά, βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στην ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, κατά πόσον ήταν αναγκαία η ενίσχυση για να δημιουργηθεί κίνητρο υπέρ του επενδυτικού σχεδίου και κατά πόσον τα πλεονεκτήματα του μέτρου αντισταθμίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και τις επιπτώσεις επί του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου.
- 11 Η Επιτροπή διαπίστωσε συναφώς, στις αιτιολογικές σκέψεις 160 έως 173 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο χαρακτήρας της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως ως κινήτρου είχε αποδειχθεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, βάσει του δεύτερου σεναρίου της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, ήτοι του σεναρίου το οποίο αφορά περιπτώσεις στις οποίες, χωρίς την ενίσχυση, η επίμαχη επένδυση θα επραγματοποιείτο σε άλλη περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή υπογράμμισε συναφώς ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε υποστηρίξει ότι η κατασκευή του εργοστασίου στο Μόναχο (Γερμανία) αποτελούσε εναλλακτική λύση αντί της τοποθεσίας της Λειψίας. Η Επιτροπή ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι από τα κρίσιμα έγγραφα, που είχαν υποβληθεί στο διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας τον Δεκέμβριο του 2009, προέκυπτε ότι «η τοποθεσία “Μόναχο” χωρίς ενίσχυση [...], θα είχε προκαλέσει λιγότερες δαπάνες κατά 17 εκατ. ευρώ από ό,τι η τοποθεσία “Λειψία”». Αφού τόνισε ότι ένας άλλος παράγοντας, ο οποίος επίσης αφορούσε την επιλογή της τοποθεσίας της επενδύσεως, έγκειτο στη μακροπρόθεσμη στρατηγική δυνατότητα για μελλοντική ανάπτυξη της παραγωγικής ικανότητας, αλλά δεν είχε εκφραστεί από την επιχείρηση σε χρηματική αξία, η Επιτροπή επικεντρώθηκε σε άλλα εσωτερικά έγγραφα της επιχείρησης από τα οποία προέκυπτε «ότι η διαθεσιμότητα μιας κρατικής ενίσχυσης ύψους 50 εκατ. ευρώ [είχε αναλυθεί] πριν από την απόφαση για την επένδυση/τοποθεσία».
- 12 Ως προς την αναλογικότητα της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως, η Επιτροπή υποστήριξε, κατ’ ουσίαν, στις αιτιολογικές σκέψεις 174 έως 189 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, στην περίπτωση του δεύτερου σεναρίου, σύμφωνα με την παράγραφο 33 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, «για τα κίνητρα εγκατάστασης, η ενίσχυση θα [έπρεπε] [...] να [θεωρηθεί] αναλογική εφόσον [ήταν ίση] με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια για την δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην εναλλακτική περιφέρεια (ή περιφέρειες)».
- 13 Όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή έκρινε, κατ’ ουσίαν, ότι το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, τουτέστιν η διαφορά των δαπανών που αντιστοιχούν στις δύο τοποθεσίες (Λειψία και Μόναχο), το οποίο υπολογίστηκε με βάση τις επενδυτικές δαπάνες που σχετίζονται με τα

προϊόντα, τις δαπάνες διαρθρωτικών επενδύσεων, τις δαπάνες προγραμματισμού και εκκινήσεως, τις δαπάνες παραγωγής, τις δαπάνες τροφοδοσίας, τα πάγια έξοδα και τα έξοδα εφοδιαστικής και τους δασμούς για διεθνείς μεταφορές, έπρεπε να θεωρηθεί ως το ποσό της ενισχύσεως που συνιστά το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό για την τροποποίηση της αποφάσεως του δικαιούχου για την επιλογή της τοποθεσίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεώρησε ότι το ποσό αυτό είναι σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας από απόψεως του επιδιωκόμενου με την ενίσχυση σκοπού της προωθήσεως της περιφερειακής αναπτύξεως. Περαιτέρω, η Επιτροπή έκρινε ότι η στρατηγική δυνατότητα για ανάπτυξη της παραγωγικής ικανότητας στη Λειψία, η οποία δεν ήταν δεδομένη στην τοποθεσία του Μονάχου, δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως, αφού αυτή η δυνατότητα είχε πολύ μακροπρόθεσμο χαρακτήρα και, κατά συνέπεια, ασκούσε επιρροή πέρα από τον επταετή κύκλο ζωής του εν λόγω επενδυτικού σχεδίου.

- 14 Στις αιτιολογικές σκέψεις 176 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απέρριψε το επιχείρημα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας σύμφωνα με το οποίο δεν πρέπει να λαμβάνεται απόφαση για την αναλογικότητα ενός μέτρου αποκλειστικά βάσει εγγράφων που αντικατοπτρίζουν την κατάσταση κατά τον χρόνο της εκάστοτε αποφάσεως για την επένδυση και την επιλογή της τοποθεσίας, αλλά και σε συνάρτηση με τις πραγματικές πρόσθετες δαπάνες, ήτοι, εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού ποσού των 50 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο περιλάμβανε πρόσθετες δαπάνες ύψους 29 εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες «προέκυψαν πριν από το τέλος του 2012». Κατ' ουσίαν, η Επιτροπή έκρινε ως προς το ζήτημα αυτό ότι δεν μπορούσε να γίνει δεκτή η απόδειξη του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και της αναλογικότητάς της με βάση έγγραφα τα οποία περιείχαν εντελώς διαφορετικά στοιχεία αναφορικά με τα καθαρά μειονεκτήματα και τις δαπάνες της επενδύσεως σε τοποθεσία της ενισχυόμενης περιφέρειας. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, δεν ήταν δυνατή η χρήση εγγράφων για δαπάνες οι οποίες προέκυψαν μόνον αρκετά έτη μετά τη λήψη των αποφάσεων για την επένδυση και την επιλογή της τοποθεσίας και ενώ οι εργασίες για το σχέδιο επενδύσεως είχαν ήδη ξεκινήσει.
- 15 Στις αιτιολογικές σκέψεις 190 έως 198 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφού αξιολόγησε τις θετικές και αρνητικές επιδράσεις της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως, η Επιτροπή προέβη σε στάθμισή τους και διαπίστωσε ότι οι θετικές επιδράσεις της ενισχύσεως ύψους 17 εκατομμυρίων ευρώ αντιστάθμιζαν τις αρνητικές επιδράσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και τις τυχόν κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες στην εναλλακτική τοποθεσία που βρισκόταν σε λιγότερο μειονεκτική περιοχή.
- 16 Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 199 έως 202 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απέρριψε το επιχείρημα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας σύμφωνα με το οποίο η αρμοδιότητά της να αξιολογήσει το συμβατό των εν λόγω ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, περιοριζόταν στο μέρος του ποσού της ενισχύσεως το οποίο υπερέβαινε το όριο κοινοποιήσεως σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 19 Σεπτεμβρίου 2014, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Στις 4 Δεκεμβρίου 2014 η Επιτροπή υπέβαλε υπόμνημα αντικρούσεως.
- 18 Σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, δημοσιεύθηκε ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 8ης Δεκεμβρίου 2014 (ΕΕ 2014, C 439, σ. 30), αφορώσα την ασκηθείσα προσφυγή στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως.

- 19 Στις 28 Ιανουαρίου 2015, η προσφεύγουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα απαντήσεως και, στις 11 Μαρτίου 2015, η Επιτροπή κατέθεσε το υπόμνημα ανταπαντήσεως.
- 20 Στις 16 Ιανουαρίου 2015, το παρεμβαίνον, Freistaat Sachsen, υπέβαλε αίτηση παρεμβάσεως υπέρ της προσφεύγουσας. Η Επιτροπή και η προσφεύγουσα υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 4 και 10 Φεβρουαρίου 2015, αντιστοίχως. Με διάταξη του προέδρου του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 2015 έγινε δεκτή η αίτηση παρεμβάσεως.
- 21 Στις 3 Ιουλίου 2015, το παρεμβαίνον κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα παρεμβάσεως, επί του οποίου η προσφεύγουσα και η Επιτροπή υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους στις 14 Σεπτεμβρίου 2015.
- 22 Στις 17 Σεπτεμβρίου 2015, ο Γραμματέας του Γενικού Δικαστηρίου κοινοποίησε στους διαδίκους την περάτωση της έγγραφης διαδικασίας. Η Επιτροπή δήλωσε, στις 22 Σεπτεμβρίου 2015, ότι δεν επιθυμούσε τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Η προσφεύγουσα δήλωσε, στις 7 Οκτωβρίου 2015, ότι επιθυμούσε να ακουστεί.
- 23 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να κινήσει την προφορική διαδικασία.
- 24 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016.
- 25 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση «στον βαθμό που κηρύσσει ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά το ποσό των 28 257 273 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο μέρος της ζητηθείσας ενισχύσεως, ύψους 45 257 273 ευρώ, το οποίο υπερβαίνει τα 17 εκατομμύρια ευρώ»·
  - επικουρικώς, «να ακυρώσει [την εν λόγω απόφαση] στον βαθμό που κηρύσσει ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά το ποσό των 22,5 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο εξαιρείται από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008»·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 26 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 27 Το παρεμβαίνον ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο να αποφανθεί σύμφωνα με τα αιτήματα που υπέβαλε η προσφεύγουσα.

Σκεπτικό

- 28 Η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος αφορά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ο δεύτερος αφορά παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και ο τρίτος, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, αφορά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 800/2008, εξαιτίας του περιορισμού του ποσού της ενισχύσεως σε ποσό χαμηλότερο του εξαιρούμενου από την υποχρέωση κοινοποίησης.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ

- 29 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως τον οποίο προβάλλει η προσφεύγουσα διακρίνεται σε τρία σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά έλλειψη προσεκτικής και αμερόληπτης εξετάσεως στο πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνας. Το δεύτερο σκέλος αφορά φερόμενη έλλειψη προσεκτικής και αμερόληπτης εξετάσεως στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Το τρίτο σκέλος αφορά την προδήλως εσφαλμένη εκτίμηση της δυνατότητας εφαρμογής της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 30 Η προσφεύγουσα θεωρεί, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ καθώς και το καθήκον επιμέλειας και χρηστής διοικήσεως το οποίο έχει, στον βαθμό που δεν επιδίωξε να υπερνικήσει, κατά την προκαταρκτική εξέταση, τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετώπισε όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Κατά την άποψή της, αν η Επιτροπή είχε σεβαστεί την αρχή της χρηστής διοικήσεως και είχε ερμηνεύσει ορθώς την παράγραφο 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών, δεν θα είχε προβεί σε αναλυτική αξιολόγηση της επίμαχης ενισχύσεως. Η προσφεύγουσα της προσάπτει επίσης ότι δεν διεξήγαγε εποικοδομητικό διάλογο με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και με την ίδια.
- 31 Το παρεμβαίνον προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι το επιχείρημα της Επιτροπής σχετικά με το βάρος αποδείξεως, επί του οποίου στηρίζει την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, δεν είναι πειστικό. Κατά το παρεμβαίνον, δεν εναπέκειτο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να αποδείξει «την ανυπαρξία σοβαρών δυσκολιών», δηλαδή ένα αρνητικό γεγονός. Περαιτέρω, κατά την άποψή του, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επικαλείται τη δήθεν ανεπάρκεια των ληφθεισών πληροφοριών.
- 32 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος.
- 33 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει προκαταρκτικώς ότι, δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή προβαίνει σε εξέταση των μελετώμενων ενισχύσεων προκειμένου να διαμορφώσει μια πρώτη γνώμη ως προς το αν οι επίμαχες ενισχύσεις συμβιβάζονται εν μέρει ή εν όλω με την εσωτερική αγορά. Η επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ σκοπεί στην προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων ενδιαφερομένων και επιπλέον πρέπει να δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως πριν λάβει την απόφασή της, συγκεντρώνοντας ιδίως τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων τρίτων και των κρατών μελών. Καίτοι έχει δέσμια αρμοδιότητα όσον αφορά την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή διαθέτει πάντως κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως κατά την έρευνα και την εξέταση των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως προκειμένου να καθορίσει αν αυτές δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες. Σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και σύμφωνα με το καθήκον χρηστής διοικήσεως που υπέχει, η Επιτροπή μπορεί, μεταξύ άλλων, να αρχίσει διάλογο με το κράτος που προέβη στην κοινοποίηση ή με τρίτους προκειμένου να υπερβεί, κατά την προκαταρκτική διαδικασία, δυσχέρειες που ενδεχομένως αντιμετωπίζει (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 75 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Κατά τη νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ καθίσταται απαραίτητη αφ' ης στιγμής η Επιτροπή αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες προκειμένου να εκτιμήσει αν ενίσχυση είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 76 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 35 Κατά συνέπεια, στην Επιτροπή εναπόκειται να καθορίσει, ανάλογα με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία της συγκεκριμένης υποθέσεως, αν οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει κατά την έρευνα του συμβατού της ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά καθιστούν απαραίτητη την κίνηση της διαδικασίας αυτής. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να τηρεί τρεις προϋποθέσεις (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 77 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 36 Πρώτον, το άρθρο 108 ΣΛΕΕ περιορίζει την εξουσία της Επιτροπής να αποφαινεται επί του συμβατού ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά μετά το πέρας της προκαταρκτικής διαδικασίας εξετάσεως μόνο στα μέτρα που δεν δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες, οπότε το κριτήριο αυτό αποκτά αποκλειστικό χαρακτήρα. Πράγματι, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρνηθεί την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας επικαλούμενη άλλες περιστάσεις, όπως το συμφέρον τρίτων, λόγους που ανάγονται στην οικονομία της διαδικασίας ή άλλο λόγο διοικητικής διευκόλυνσεως (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 78 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Δεύτερον, όταν προσκρούει σε σοβαρές δυσχέρειες, η Επιτροπή οφείλει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και δεν διαθέτει συναφώς διακριτική ευχέρεια (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 79 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 38 Τρίτον, η έννοια των σοβαρών δυσχερειών έχει αντικειμενικό χαρακτήρα. Η ύπαρξη των δυσχερειών αυτών πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις συνθήκες εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως όσο και στο περιεχόμενό της, κατά τρόπο αντικειμενικό, βάσει συγκρίσεως των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως με τα στοιχεία τα οποία διέθετε η Επιτροπή όταν αποφάνθηκε επί της συμβατότητας των επίδικων ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά. Εξ αυτών συνάγεται ότι ο έλεγχος νομιμότητας που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο επί της υπάρξεως σοβαρών δυσχερειών υπερβαίνει, εκ φύσεως, την αναζήτηση της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 39 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι ο ανεπαρκής ή ατελής χαρακτήρας της εξετάσεως που πραγματοποιεί η Επιτροπή κατά την οικεία προκαταρκτική διαδικασία συνιστά ένδειξη περί της υπάρξεως σοβαρών δυσχερειών (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Εξάλλου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η εξέταση της υπάρξεως σοβαρών δυσχερειών αποσκοπεί στο να διαπιστωθεί αν η Επιτροπή διέθετε, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να εκτιμήσει τη συμβατότητα του επίδικου μέτρου με την εσωτερική αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2010, *Bundesverband deutscher Banken κατά Επιτροπής*, T-36/06, EU:T:2010:61, σκέψη 129). Η Επιτροπή μπορεί να αρκεστεί στην προκαταρκτική εξέταση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προκειμένου να λάβει ευνοϊκή απόφαση υπέρ συγκεκριμένου κρατικού μέτρου, μόνον αν είναι σε θέση να διαμορφώσει την πεποίθησή, μετά από μια πρώτη εξέταση, είτε ότι το μέτρο αυτό δεν συνιστά ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ είτε ότι, αν χαρακτηριστεί ενίσχυση, είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2010, *Bundesverband deutscher Banken κατά Επιτροπής*, T-36/06, EU:T:2010:61, σκέψη 125 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Περαιτέρω, όταν η Επιτροπή αξιολογεί τη συμβατότητα των κρατικών ενισχύσεων προς την εσωτερική αγορά υπό το πρίσμα της παρεκκλίσεως που εισάγει το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, οφείλει να λαμβάνει υπόψη το συμφέρον της Ένωσης και δεν μπορεί να απέχει από την αξιολόγηση της επιπτώσεως των μέτρων αυτών επί της σχετικής αγοράς ή επί των σχετικών αγορών ολόκληρου του ΕΟΧ. Σε παρόμοια περίπτωση, η Επιτροπή υποχρεούται όχι μόνον να εξακριβώνει αν τα μέτρα αυτά είναι ικανά να συμβάλουν αποτελεσματικά στην οικονομική ανάπτυξη των ενδιαφερομένων περιοχών, αλλά και να αξιολογεί την επίπτωση των ενισχύσεων αυτών επί του μεταξύ κρατών μελών εμπορίου

και ειδικότερα να εκτιμά τον τομεακό αντίκτυπο που ενδέχεται να προκαλέσουν στο σύνολο της Ένωσης (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 82 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 42 Η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως για την εφαρμογή του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ της οποίας η άσκηση συνεπάγεται πολύπλοκες εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσεως, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται εντός του ενωσιακού πλαισίου. Συναφώς, ο δικαστικός έλεγχος της ασκήσεως της εν λόγω εξουσίας εκτιμήσεως περιορίζεται στην επαλήθευση της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογίας, καθώς και στον έλεγχο της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών που ελήφθησαν υπόψη και της απουσίας πλάνης περί το δίκαιο, πρόδηλης πλάνης περί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή καταχρήσεως εξουσίας (βλ. αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 2ας Μαρτίου 2012, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, T-29/10 και T-33/10, EU:T:2012:98, σκέψεις 102 επ.).
- 43 Πάντως, η Επιτροπή, θεσπίζοντας κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει πλέον στις περιπτώσεις τις οποίες αφορούν οι κανόνες αυτοί, αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εξουσίας της εκτιμήσεως και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως θα κριθεί ενδεχομένως ότι παραβιάζει γενικές αρχές του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εκτός αν παραθέσει λόγους που να δικαιολογούν, με γνώμονα τις ίδιες αρχές, την παρέκκλιση από τους κανόνες που η ίδια έχει θεσπίσει (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 44 Επιβάλλεται συναφώς η υπόμνηση ότι η παράγραφος 68 των κατευθυντηρίων γραμμών καθιερώνει μεταξύ άλλων όριο στα μερίδια αγοράς (25 %) του οποίου η υπέρβαση υποχρεώνει την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, και τούτο ακόμη και αν, μετά από μια πρώτη εξέταση, είναι της γνώμης ότι η επίμαχη ενίσχυση είναι συμβατή προς την εσωτερική αγορά. Ωστόσο, από τον κανόνα αυτό δεν προκύπτει ότι η κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας αποκλείεται οσάκις δεν έχουν υπερκερασθεί τα εν λόγω όρια και ότι η Επιτροπή υποχρεούται, στην περίπτωση αυτή, να κρίνει την ενίσχυση αυτομάτως ως συμβατή με την εσωτερική αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψεις 85, 86 και 88). Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή έχει, βεβαίως, τη δυνατότητα να μην κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, αλλά δεν μπορεί να δικαιολογήσει την απόφαση αυτή υποστηρίζοντας ότι δεσμεύεται προς τούτο βάσει της παραγράφου 68 των κατευθυντηρίων γραμμών (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 88).
- 45 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή έκρινε ότι ήταν αναγκαία η κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Ειδικότερα, ανέφερε συναφώς ότι δεν μπορούσε να αποκλείσει ότι το όριο της παραγράφου 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών είχε υπερκερασθεί τουλάχιστον σε ορισμένες αγορές των σχετικών προϊόντων.
- 46 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αποφασίζοντας την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή δεν παρέβη το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ούτε παραβίασε την υποχρέωση επιμέλειας ή χρηστής διοικήσεως την οποία υπέχει.
- 47 Πράγματι, αφενός, όπως προκύπτει από τη σκέψη 44 ανωτέρω, οσάκις υπάρχουν σοβαρές δυσχέρειες, η Επιτροπή δύναται να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, ανεξαρτήτως του αν το όριο των μεριδίων αγοράς του 25 %, κατά την παράγραφο 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών, έχει υπερκερασθεί.

- 48 Αφετέρου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τη θέσπιση της παραγράφου 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να κινεί την επίσημη διαδικασία έρευνας οσάκις το όριο των μεριδίων αγοράς του 25 % έχει υπερκερασθεί (βλ. σκέψη 44 ανωτέρω). Ωστόσο, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη επισημαίνοντας ότι, κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως, δεν μπορούσε να αποκλείσει ότι το όριο αυτό είχε υπερκερασθεί.
- 49 Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, δεν μπορεί να κριθεί ότι η Επιτροπή δεν επιχείρησε, κατά την προκαταρκτική εξέταση, να υπερνικήσει τις δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπισε. Διαπιστώνεται συναφώς ότι, κατόπιν της κοινοποίησης από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με την οποία οριζόταν ως σχετική αγορά των προϊόντων η αγορά των ηλεκτρικών οχημάτων ή, επικουρικός, το σύνολο των συμβατικών οχημάτων και, στο πλαίσιο αυτό, ενδεχομένως, τα τμήματα C και D σύμφωνα με την «κατάταξη της IHS Global Insight», και με την οποία τονίζόταν συγχρόνως η προβληματική την οποία δημιουργούσε ο κατακερματισμός αυτός για τον τομέα των ηλεκτρικών οχημάτων, ενώ ως σχετική γεωγραφική αγορά είχε ορισθεί η συνολική αγορά, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες με το έγγραφο της 31ης Ιανουαρίου 2011, στο οποίο η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας απάντησε την 1η Μαρτίου 2011.
- 50 Ειδικότερα, από το έγγραφο της 31ης Ιανουαρίου 2011 της Επιτροπής προκύπτει ότι οι ζητηθείσες συμπληρωματικές πληροφορίες αφορούσαν κυρίως τους λόγους για τους οποίους είχε προταθεί ως σχετική αγορά η αγορά των ηλεκτρικών οχημάτων και όχι μια άλλη αγορά, ορισμένη αυστηρότερα ή κατά διαφορετικό τρόπο, καθώς και τους λόγους για τους οποίους η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εκτιμούσε ότι επρόκειτο να δημιουργηθεί μια συνολική ενοποιημένη αγορά ηλεκτρικών οχημάτων, η οποία θα περιλάμβανε γενικευμένες εμπορικές συναλλαγές. Επιπλέον, η Επιτροπή επιθυμούσε την εκπόνηση συμπληρωματικών ανεξάρτητων μελετών και τη διεξαγωγή αναλύσεων σχετικά με τον προβλεπόμενο κατακερματισμό της επίμαχης αγοράς. Το σύνολο των προαναφερθεισών αιτήσεων για παροχή πληροφοριών πρέπει να ενταχθεί εντός του πλαισίου το οποίο απορρέει από τα σημεία 14 και 15 του εν λόγω εγγράφου, μπορεί δε να συναχθεί εξ αυτού ότι η Επιτροπή εκτιμούσε ότι ήταν δύσκολο να προβεί σε ανάλυση προοπτικής στον επίμαχο τομέα. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να αποκτήσει η προσφεύγουσα, ιδίως στα συνδυασμένα τμήματα C και D της αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων στον ΕΟΧ, μερίδιο άνω του 25 %. Στο πλαίσιο αυτό, έκρινε αναγκαίο να ζητήσει λεπτομερή πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα διάφορα ενδεχομένως σχετικά τμήματα.
- 51 Κατόπιν της απαντήσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, την 1η Μαρτίου 2011, με την οποία επισημάνθηκαν μεταξύ άλλων οι δυσχέρειες ορισμού των σχετικών αγορών, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες, με έγγραφο της 20ής Απριλίου 2011, ιδίως σχετικά με την κατάταξη των μοντέλων i3 και i8, καθώς και λεπτομερή πληροφοριακά στοιχεία για τη σχετική γεωγραφική αγορά. Η απάντηση της κοινοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 2011.
- 52 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν επέκρινε απλώς την ανεπάρκεια πληροφοριών που έλαβε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αναφορικά με τη σχετική αγορά προϊόντων και τη σχετική γεωγραφική αγορά. Συγκεκριμένα, από τα προαναφερθέντα έγγραφα, σε συνδυασμό με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας επίσημης έρευνας, προκύπτει ότι η Επιτροπή αξιολόγησε τις ήδη ληφθείσες πληροφορίες εντός του πλαισίου στο οποίο εντάσσονταν και έκρινε ότι δεν ήταν σε θέση να λάβει οριστική θέση, ιδίως ως προς την οριοθέτηση των σχετικών αγορών, χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, προκειμένου να θέσει ερωτήματα σε τρίτους ως προς τα σημεία για τα οποία συνέχιζε να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες. Όσον αφορά τη γεωγραφική αγορά, στην οποία αναφέρεται ειδικότερα η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, η Επιτροπή έκρινε πιο συγκεκριμένα ότι τα στοιχεία τα οποία είχε λάβει δεν ήταν ικανά να αποδείξουν, επαρκώς κατά νόμον, την ύπαρξη, κατά τον χρόνο εκείνο, συνολικής αγοράς για τα επίμαχα προϊόντα. Με έγγραφο της Επιτροπής της 17ης Φεβρουαρίου 2012 ζητήθηκαν εκ νέου συμπληρωματικά στοιχεία.

- 53 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε στις δυσχέρειες και τις αβεβαιότητες τις οποίες αντιμετώπισε, στον βαθμό που και η ίδια η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπογράμμισε, στο από 1ης Μαρτίου 2011 έγγραφό της, τις δυσχέρειες σχετικά με την οριοθέτηση των σχετικών αγορών. Πρώτον, υποστήριξε ότι η αγορά ηλεκτρικών οχημάτων ή ελαφρών ηλεκτρικών οχημάτων δεν ήταν ακόμη δυνατό να οριστεί και ότι η αγορά των υβριδικών οχημάτων «είχε την τάση να ανοίξει μόνο ως προς τα υψηλότερα τμήματά της», δηλαδή τα τμήματα E και F. Ως εκ τούτου, η συνολική αγορά συμβατικών οχημάτων, στο σύνολό της, συνιστά τη σχετική αγορά, χωρίς περαιτέρω κατακερματισμό. Δεύτερον, απαντώντας σε συγκεκριμένες ερωτήσεις της Επιτροπής αφορώσες τα τμήματα στα οποία θα μπορούσαν να ανήκουν τα ηλεκτρικά οχήματα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ανέφερε ότι, λόγω του μήκους τους, τα οχήματα ι3 ενέπιπταν στα τμήματα B και C, αλλά ότι, λόγω της τιμής τους, ήταν περισσότερο ενδεδειγμένη η κατάταξή τους στο τμήμα D. Τρίτον, ήταν επίσης δυσχερής η κατάταξη των κατασκευαζόμενων από τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας ηλεκτρικών οχημάτων ελλείψει λεπτομερών πληροφοριών, αλλά θα μπορούσαν να καταταγούν, κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ιδίως, στα τμήματα A, B ή C. Επιπλέον, δεδομένου ότι μόλις πρόσφατα άρχισε η παραγωγή σε σειρά των ηλεκτρικών οχημάτων, οι νέες ικανότητες παραγωγής συνεπάγονται αυτομάτως ότι η πρωτοπόρα επιχείρηση θα αποκτήσει, βάσει στατιστικών στοιχείων, σημαντικά μερίδια της αγοράς. Ωστόσο, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε επίσης υποστηρίξει συναφώς ότι δεν θα έπρεπε τούτο να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της αναλύσεως σύμφωνα με την παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών, στον βαθμό που ο επιδιωκόμενος με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές σκοπός συνίσταται κατά βάση στον αποκλεισμό καταστάσεων με πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα ή με δεσπόζουσες επιχειρήσεις στην αγορά.
- 54 Με βάση το σύνολο των εν λόγω στοιχείων, η Επιτροπή ζήτησε τις αναφερόμενες στις σκέψεις 49 έως 51 ανωτέρω συμπληρωματικές πληροφορίες. Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή στην πραγματικότητα δεν διεξήγαγε ουσιαστικό διάλογο με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Εξάλλου, στον βαθμό που η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας προβάλλει επίσης απουσία διαλόγου της Επιτροπής με την ίδια, αρκεί η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 8ης Ιουλίου 2004, Technische Glaswerke Ilmenau κατά Επιτροπής (T-198/01, EU:T:2004:222, σκέψεις 191 έως 193), η οποία πρέπει να εφαρμοστεί κατ' αναλογία εν προκειμένω ως προς την προκαταρκτική εξέταση, η Επιτροπή δεν έφερε τέτοια υποχρέωση.
- 55 Ως εκ τούτου, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, παρέλκουν δε, σε κάθε περίπτωση, η εξέταση του βασίμου των λοιπών επιχειρημάτων των διαδίκων, όπως το επιχείρημα του παρεμβαίνοντος σχετικά με την αδυναμία της προσφεύγουσας να αποδείξει αρνητικό γεγονός, και η εξέταση του αν η νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως θα μπορούσε να τεθεί εν αμφιβόλω λόγω πλάνης την οποία τυχόν ενέχει η απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας.

Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 56 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι οι αβεβαιότητες ως προς τον ορισμό της αγοράς στο πλαίσιο της κατά την παράγραφο 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών αναλύσεως, οι οποίες απορρέουν ιδίως από την προσβαλλόμενη απόφαση, θα μπορούσαν να είχαν εξαλειφθεί, το αργότερο, κατά την επίσημη διαδικασία έρευνας. Κατά την άποψή της, η Επιτροπή, στο μέτρο που οι αβεβαιότητες αυτές ήταν άμεση απόρροια της προσεγγίσεώς της, δεν μπορούσε να επικαλεσθεί το γεγονός ότι ούτε οι συμμετέχοντες στη διαδικασία ούτε οι τρίτοι είχαν προσκομίσει τις κρίσιμες πληροφορίες κατόπιν της δημοσιεύσεως της αποφάσεως για την κίνηση της διαδικασίας επίσημης έρευνας. Σε αυτήν εναπέκειτο, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, να χρησιμοποιήσει άλλες μεθόδους ώστε να αποσαφηνίσει πλήρως το σύνολο των δεδομένων της υποθέσεως, για παράδειγμα χρησιμοποιώντας εξωτερικό εμπειρογνώμονα ή διεξάγοντας έρευνα αγοράς. Κατά την προσφεύγουσα, η προσέγγιση της Επιτροπής συνεπαγόταν αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση.

- 57 Το παρεμβαίνον βάλλει κατά της μεθόδου την οποία χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Πρώτον, υποστηρίζει ότι η εν λόγω μέθοδος προκάλεσε νομικά εμπόδια και μπορεί να χαρακτηριστεί ως αυθαίρετη. Δεύτερον, προβάλλει ότι ο ορισμός της αγοράς υπονομεύει την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Τρίτον, κατά την άποψή του, ο ορισμός της αγοράς πάσχει από πρόδηλη έλλειψη αιτιολογίας ή πραγματικού ερείσματος. Τέλος, κατά το παρεμβαίνον, ο ορισμός της αγοράς αντιβαίνει στη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 58 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος.
- 59 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει προκαταρκτικώς, όπως και η Επιτροπή, ότι η εξεταζόμενη αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να θεωρηθεί, βάσει του περιεχομένου της, ως αφορώσα φερόμενη παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, και όχι του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, αφορά φερόμενη αθέτηση των υποχρεώσεων εξετάσεως στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας.
- 60 Ακολούθως, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η κύρια κριτική της προσφεύγουσας αφορά, κατ' ουσίαν, τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή αξιολόγησε τα στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσδιορίσει τη σχετική αγορά και το μερίδιο της προσφεύγουσας στην εν λόγω αγορά. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, λόγω της μη διενέργειας επαρκώς εμπεριστατωμένων αναλύσεων σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς, η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την εκτίμηση του αν έπρεπε να εφαρμόσει, για την εξέταση του συμβατού της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά, την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια ή αποκλειστικώς τις κατευθυντήριες γραμμές.
- 61 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η παράγραφος 68 των κατευθυντηρίων γραμμών έχει ως εξής:
- «68. Οσάκις το συνολικό ποσό της ενίσχυσης από όλες τις πηγές υπερβαίνει το 75 % του ποσού που θα μπορούσε να λάβει μια επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες 100 εκατ. ευρώ, με βάση το τυποποιημένο ανώτατο όριο που ισχύει για τις μεγάλες επιχειρήσεις στον εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, και εφόσον:
- α) πριν από την επένδυση, ο δικαιούχος της ενίσχυσης καλύπτει περισσότερο από το 25 % των πωλήσεων του σχετικού προϊόντος στην αγορά, ή, μετά την επένδυση, θα πραγματοποιεί περισσότερο από το 25 % των πωλήσεων αυτών
- [...]
- η Επιτροπή θα εγκρίνει τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις μόνο μετά από λεπτομερή επαλήθευση, αφού θα έχει κινηθεί η διαδικασία του άρθρου [108,] παράγραφος 2[, ΣΛΕΕ], ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία ως έναυσμα για επενδύσεις και ότι τα οφέλη από την ενίσχυση υπερκαλύπτουν την προκύπτουσα νόθευση του ανταγωνισμού και την επίδραση επί των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.»
- 62 Στην υποσημείωση 63, υπό την παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών, διευκρινίζεται ότι η Επιτροπή θα εξέθετε, πριν από την έναρξη ισχύος των κατευθυντηρίων γραμμών, δηλαδή, πριν από την 1η Ιανουαρίου 2007, περαιτέρω προσανατολισμούς όσον αφορά τα κριτήρια που σκόπευε να λαμβάνει υπόψη προκειμένου να εκτιμήσει αν μια ενίσχυση είναι αναγκαία για τη δημιουργία κινήτρου για την επένδυση, καθώς και αν τα πλεονεκτήματα της ενισχύσεως υπερτερούν έναντι των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και της εντεύθεν προκύπτουσας επιδράσεως επί του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου.

- 63 Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, για την εκτίμηση της συμβατότητας με το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ των ενισχύσεων υπέρ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων τα οποία υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια των παραγραφών 68 έως 70 των κατευθυντηρίων γραμμών, επιβάλλεται η εφαρμογή της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, λόγω των ιδιαίτερων κινδύνων από τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και τη συνακόλουθη επίδραση επί του εμπορίου.
- 64 Ειδικότερα, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τις παραγράφους 6 και 7 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, οι παράγραφοι 68 έως 70 των κατευθυντηρίων γραμμών πρέπει να ερμηνεύονται λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ορισμένες περιφερειακές ενισχύσεις μεγάλου ύψους, για μεγάλα επενδυτικά σχέδια, μπορεί να έχουν σημαντική επίδραση επί του εμπορίου και να επιφέρουν σοβαρές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο πολιτική της Επιτροπής ήταν, καταρχήν, να μην εγκρίνει ενισχύσεις υπέρ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων τα οποία υπερέβαιναν συγκεκριμένα όρια ενώ, κατά τον κρίσιμο για την παρούσα διαφορά χρόνο, πολιτική της ήταν η λεπτομερής αξιολόγηση τέτοιων ενισχύσεων.
- 65 Ωστόσο, καίτοι η παράγραφος 68 των κατευθυντηρίων γραμμών καθιερώνει υποχρέωση της Επιτροπής να προβαίνει σε λεπτομερή εξακρίβωση του αν μια ενίσχυση είναι αναγκαία για την παροχή κινήτρου για την επένδυση, καθώς και αν τα πλεονεκτήματα της ενισχύσεως υπερτερούν έναντι των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και της εντεύθεν προκύπτουσας επιδράσεως επί του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου, δεν συνεπάγεται ότι ο κανόνας αυτός την εμποδίζει να προβεί σε τέτοια αξιολόγηση όταν τα επίμαχα όρια δεν έχουν υπερκερασθεί (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψη 88). Συγκεκριμένα, το γεγονός και μόνον ότι τα όρια τα οποία προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν υπερκερασθεί δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι η ενίσχυση είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά. Αντιθέτως, ακόμη και όταν τα εν λόγω όρια δεν έχουν υπερκερασθεί και οι λοιπές προϋποθέσεις των κατευθυντηρίων γραμμών πληρούνται, η Επιτροπή δικαιούται να εξακριβώνει αν τα πλεονεκτήματα από την άποψη της περιφερειακής αναπτύξεως υπερτερούν έναντι των μειονεκτημάτων του εν λόγω σχεδίου από την άποψη της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2012, *Smurfit Kappa Group κατά Επιτροπής*, T-304/08, EU:T:2012:351, σκέψεις 90 έως 97), όπερ προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τον έλεγχο της αναγκαιότητας της επίμαχης ενισχύσεως.
- 66 Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να επικυρωθεί το συμπέρασμα της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 156 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο ορθώς προέβη σε λεπτομερή αξιολόγηση της επίμαχης ενισχύσεως, ανεξαρτήτως του αν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών όρια είχαν υπερκερασθεί. Ειδικότερα, τίποτε δεν εμπόδιζε την Επιτροπή, στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, να εφαρμόσει τα κριτήρια τα οποία παρατίθενται στην ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια κατά την εξέταση της αναγκαιότητας της επίμαχης ενισχύσεως.
- 67 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας το οποίο αφορά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Αρκεί συναφώς να υπομνησθεί ότι, αντιθέτως προς όσα υποδηλώνει η προσφεύγουσα, ακόμη και για ενισχύσεις σε επιχειρήσεις με μερίδιο αγοράς χαμηλότερο του 25%, η Επιτροπή προβαίνει σε εξέταση βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, όπερ, κατά περίπτωση, προϋποθέτει εξέταση της αναγκαιότητας της επίμαχης ενισχύσεως.
- 68 Ως εκ τούτου, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί, παρέλκει δε η εξέταση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν προς απόδειξη του ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να κρίνει ορθώς εν προκειμένω ότι το προβλεπόμενο στην παράγραφο 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών όριο είχε υπερκερασθεί και του ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως ήταν ανεπαρκής ως προς το ζήτημα αυτό.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 69 Το σκέλος αυτό υποδιαιρείται σε τέσσερις αιτιάσεις, οι οποίες αφορούν, η πρώτη, πρόδηλη πλάνη απορρέουσα από την απουσία ορισμού της σχετικής αγοράς, η δεύτερη, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον ορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντων για τον καθορισμό των μεριδίων της αγοράς, η τρίτη, πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον ορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς και, η τέταρτη, προδήλως εσφαλμένο καθορισμό των μεριδίων της αγοράς.
- 70 Στο πλαίσιο όλων των αιτιάσεων της, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η παραβίαση της υποχρέωσης προσεκτικής και αμερόληπτης εξετάσεως οδήγησε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, υπό την έννοια ότι η Επιτροπή έκρινε ότι δικαιολογημένα προχώρησε «στο επόμενο στάδιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας» και εφήρμοσε, στο πλαίσιο αυτό, την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια.
- 71 Πρώτον, υπενθυμίζεται συναφώς ότι πρέπει να επικυρωθεί το συμπέρασμα της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 156 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο ορθώς προέβη σε αναλυτική αξιολόγηση της επίμαχης ενισχύσεως, ανεξαρτήτως του αν τα όρια που τάσσει η παράγραφος 68 των κατευθυντηρίων γραμμών είχαν υπερκερασθεί.
- 72 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι το συμπέρασμα αυτό δικαιολογεί, αυτό και μόνο, την απόφαση της Επιτροπής να προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση της συμβατότητας της επίμαχης ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά και δη της αναγκαιότητάς της.
- 73 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές το σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, προκειμένου να αποδείξει ότι η Επιτροπή δεν έπρεπε να διαπιστώσει ότι το όριο των μεριδίων αγοράς του 25 % κατά την παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών είχε υπερκερασθεί, οπότε ο εξετασθείς λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ

- 74 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως τον οποίο προβάλλει η προσφεύγουσα διαιρείται σε τέσσερα σκέλη. Τα τρία πρώτα σκέλη αφορούν την προδήλως εσφαλμένη εκτίμηση, αντιστοίχως, του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου, της σκοπιμότητας της ενισχύσεως και των συνεπειών της ενισχύσεως. Τέλος, το τέταρτο σκέλος αφορά τη φερόμενη προδήλως εσφαλμένη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών όσον αφορά τις πραγματικές πρόσθετες δαπάνες.
- 75 Προκαταρκτικώς, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι ούτε ο κανονισμός 800/2008 ούτε οι κατευθυντήριες γραμμές προσδιορίζουν το κίνητρο ποσοτικώς. Ειδικότερα, δεν είναι αναγκαίο να διαπιστωθούν τα μειονεκτήματα της επιλογής τοποθεσίας, τα οποία θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν με το «μέτρο το οποίο λειτουργεί ως κίνητρο». Όσον αφορά τη σκοπιμότητα της ενισχύσεως, η λογική του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 800/2008 δεν συνδέει, κατά την προσφεύγουσα, το ποσό της ενισχύσεως με την απόδειξη πρόσθετων δαπανών. Ακόμη και αν το Γενικό Δικαστήριο δεν υιοθετήσει την ανάλυση αυτή, θα πρέπει, κατά την άποψή της, να θεωρηθεί ότι η σκοπιμότητα της ενισχύσεως πρέπει να στηρίζεται στις πραγματικές πρόσθετες δαπάνες και όχι στις εκ των προτέρων εκτιμηθείσες δαπάνες σχεδιασμού. Η Επιτροπή, αντί να εκτιμήσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του επενδυτικού σχεδίου, απλώς διαπίστωσε ότι κάθε ενίσχυση υψηλότερη της διαφοράς των δαπανών που αρχικώς είχε υπολογισθεί προκαλούσε σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

Επί του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως

- 76 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι πάσχει από πρόδηλη πλάνη η εκτίμηση της Επιτροπής ότι «ούτε ο χαρακτήρας της ενισχύσεως ως κινήτρου ούτε η σκοπιμότητά της έχουν αποδειχθεί» για το μέρος της ενισχύσεως που υπερβαίνει το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ. Κατά την προσφεύγουσα, οι προϋποθέσεις της «αυτοτελούς» αξιολογήσεως του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου ορίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού 800/2008. Υποστηρίζει ότι ο χαρακτήρας κινήτρου της χορηγήσεως της ενισχύσεως των 49 εκατομμυρίων ευρώ είχε αποδειχθεί, παραπέμποντας ως προς αυτό ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 172 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η ενίσχυση τέτοιου ύψους καθιστούσε δυνατή, κατά την άποψή της, όχι μόνο την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων της επιλογής της τοποθεσίας, αλλά και την κάλυψη ορισμένων άλλων μειονεκτημάτων, ορισμένα εκ των οποίων ήταν «μη μετρήσιμα» και συνδέονταν με τους επενδυτικούς κινδύνους που αφορούν ένα εντελώς νέο όχημα, κατασκευαζόμενο εκτός του κύριου εργοστασίου της επιχειρήσεως. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι είναι αμφίβολο το αν η διαφορά των δαπανών, η οποία κατά τη λήψη της επενδυτικής αποφάσεως υπολογίσθηκε σε 17 εκατομμύρια ευρώ, αποτελούσε για την BMW επαρκές κίνητρο για την υλοποίηση του σχεδίου της στη Λειψία. Το ζήτημα αυτό δεν τέθηκε, εξάλλου, στη διοίκηση της επιχειρήσεως αυτής.
- 77 Το παρεμβαίνον προβάλλει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τα εγγενή σε μια επένδυση μειονεκτήματα πρέπει «τουλάχιστον να αντισταθμίζονται», διότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος δημιουργίας κινήτρου για επενδύσεις στις ενισχυόμενες περιφέρειες. Θα έπρεπε, πάντως, να δημιουργηθούν και άλλα κίνητρα προκειμένου οι μειονεκτούσες περιφέρειες να καλύψουν την καθυστέρησή τους από οικονομικής απόψεως. Το πρωτογενές δίκαιο απαγορεύει μεν την υπεραντιστάθμιση, πλην όμως δεν στηρίζεται στην αρχή της υπο-αντισταθμίσεως. Επομένως, όλες οι πρόσθετες δαπάνες οι οποίες προκύπτουν από την επίμαχη επένδυση, έως το εγκεκριμένο ανώτατο όριο, είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά.
- 78 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος.
- 79 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο μέτρο που ορισμένα σημεία του αιτιολογικού μιας αποφάσεως είναι, αφεαυτών, ικανά να δικαιολογήσουν επαρκώς κατά νόμον την απόφαση, οι πλημμέλειες τις οποίες ενδεχομένως πάσχουν άλλα σημεία του αιτιολογικού της πράξεως δεν ασκούν, εν πάση περιπτώσει, επιρροή στο διατακτικό της. Επιπλέον, εφόσον το διατακτικό αποφάσεως της Επιτροπής στηρίζεται σε πλείονες βάσεις συλλογιστικής, έκαστη των οποίων θα αρκούσε αφ' εαυτής να στηρίξει το διατακτικό αυτό, επιβάλλεται η ακύρωση της πράξεως αυτής, καταρχήν, μόνον εάν έκαστος των αξόνων αυτών πάσχει έλλειψη νομιμότητας. Στην περίπτωση αυτή, ένα σφάλμα ή άλλη παρανομία που επηρεάζει μία μόνο βάση της συλλογιστικής δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, εφόσον το σφάλμα αυτό δεν ασκούσε καθοριστική επιρροή στο διατακτικό στο οποίο κατέληξε το όργανο που εξέδωσε την εν λόγω απόφαση (απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2009, Κροπορly κατά Επιτροπής, T-162/06, EU:T:2009:2, σκέψη 62).
- 80 Ακολούθως επιβάλλεται η επισήμανση ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 800/2008, στο οποίο παραπέμπει η προσφεύγουσα, ορίζει τα εξής:

«Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε [μεγάλες επιχειρήσεις] και καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν, εκτός από την τήρηση του όρου που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 2, το κράτος μέλος έλεγξε, πριν χορηγήσει τις εν λόγω μεμονωμένες ενισχύσεις, ότι τα έγγραφα που ετοίμασε ο δικαιούχος αποδεικνύουν τον χαρακτήρα κινήτρου των ενισχύσεων βάσει ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα κριτήρια:

[...]

- ε) στην περίπτωση των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων, που αναφέρονται στο άρθρο 13, το επενδυτικό σχέδιο καθ' εαυτό δεν θα είχε υλοποιηθεί στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιφέρεια εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση.»
- 81 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα έγγραφα της κοινοποιήσεως, ιδίως από τα σημεία 2.3.1 και 2.3.2 του εντύπου κοινοποιήσεως, η επίμαχη ενίσχυση συνιστούσε επενδυτική ενίσχυση, την οποία η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε την πρόθεση να χορηγήσει σύμφωνα με καθεστώς ενισχύσεως (τον IZG), αλλά ενέπιπτε στην υποχρέωση ατομικής κοινοποιήσεως (βλ. σκέψη 2 ανωτέρω). Όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή στα σημεία 71 και 72 του υπομνήματος αντικρούσεως, καθώς και στο σημείο 40 του υπομνήματος ανταπαντήσεως, παραπέμποντας στο άρθρο 3 και στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, δεν επρόκειτο για ενίσχυση του άρθρου 8, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, δηλαδή για ενίσχυση «που καλύπτεται από τον [εν λόγω] κανονισμό», αλλά για ενίσχυση ατομικώς κοινοποιούμενη (βλ., επίσης, αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 7 και άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008).
- 82 Όπως εκτέθηκε κατά την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Επιτροπή ορθώς προέβη σε αξιολόγηση της αναγκαιότητας της επίμαχης ενισχύσεως και τίποτε δεν την εμπόδιζε, στο πλαίσιο αυτό, να εξετάσει αν, χωρίς την ενίσχυση, το σχέδιο δεν θα είχε υλοποιηθεί στην επίμαχη ενισχυόμενη περιφέρεια.
- 83 Το κύριο ζήτημα έγκειται στο αν το ποσό της ενισχύσεως που μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει χαρακτήρα κινήτρου και ότι, περαιτέρω, είναι σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας ανερχόταν σε 17 εκατομμύρια ευρώ, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ή σε 49 εκατομμύρια ευρώ, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα.
- 84 Πρέπει να επισημανθεί ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή ορθώς προέβη σε αυτοτελή ανάλυση του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και του αναλογικού χαρακτήρα της. Αυτή η διαφοροποίηση είναι σύμφωνη με τη νομολογία (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2009, Kropply κατά Επιτροπής, T-162/06, EU:T:2009:2, σκέψεις 60 έως 101). Στον βαθμό που ορισμένα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, καίτοι υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της αιτιάσεως που αφορά τον χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου, στην πραγματικότητα συνδέονται περισσότερο με τον αναλογικό χαρακτήρα της, θα αναλυθούν κατά την εξέταση της επόμενης αιτιάσεως.
- 85 Όσον αφορά τον χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 160 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ορθώς ανέλυσε το αν η ενίσχυση πράγματι συνέβαλε στην τροποποίηση των σχεδίων του δικαιούχου της κατά τρόπο ώστε να αποφασίσει να επενδύσει στην περιφέρεια-στόχο.
- 86 Συναφώς, η Επιτροπή ανέλυσε τα δύο σενάρια τα οποία προβλέπει η ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (βλ., συναφώς, παραγράφους 19 επ. της εν λόγω ανακοινώσεως και αιτιολογικές σκέψεις 163 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 87 Αφού υπενθύμισε ειδικότερα ότι εναπέκειτο στο κράτος μέλος το οποίο προβαίνει στην κοινοποίηση να προσκομίσει τις σχετικές αποδείξεις, η Επιτροπή, στις αιτιολογικές σκέψεις 163 έως 167 της προσβαλλομένης αποφάσεως, απέκλεισε το πρώτο σενάριο το οποίο συνίστατο, σύμφωνα με την παράγραφο 22, σημείο 1, της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, στην απόδειξη του ότι «[η] ενίσχυση [παρέιχε] κίνητρο για τη λήψη θετικής απόφασης όσον αφορά την πραγματοποίηση της επένδυσης, διότι μια επένδυση, που σε διαφορετική περίπτωση δεν θα ήταν κερδοφόρα για την επιχείρηση σε καμία περιοχή, μπορ[ούσε] πλέον να πραγματοποιηθεί σε μια ενισχυόμενη περιφέρεια». Το συμπέρασμα αυτό της Επιτροπής δεν αμφισβητείται εν προκειμένω ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

- 88 Όσον αφορά το δεύτερο σενάριο της παραγράφου 22, σημείο 2, της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, ήτοι ως προς το ζήτημα αν «[η] ενίσχυση παρ[είχε] κίνητρο για την πραγματοποίηση μιας προγραμματιζόμενης επένδυσης στην υπόψη περιοχή αντί σε άλλη, διότι με αυτήν αντισταθμίζοντα[ν] τα καθαρά μειονεκτήματα και το καθαρό κόστος που συνεπάγεται η πραγματοποίηση επένδυσης στην ενισχυόμενη περιοχή», η Επιτροπή εκτίμησε, στα σημεία 168 έως 173 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το σενάριο αυτό είχε εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση.
- 89 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή παρέπεμψε, μεταξύ άλλων με την αιτιολογική σκέψη 170 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στις πληροφορίες που έλαβε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας οι οποίες αφορούσαν, αφενός, άλλες τοποθεσίες οι οποίες είχαν αρχικώς εξετασθεί για την επένδυση και την ανάλυσή τους από την BMW και, αφετέρου, τα στοιχεία για τη σύγκριση του επενδυτικού κόστους στο Μόναχο και στη Λειψία, δηλαδή σε δύο πόλεις οι οποίες παρέμεναν στον κατάλογο των υπόψη τοποθεσιών κατόπιν των προκαταρκτικών αναλύσεων.
- 90 Η Επιτροπή σημείωσε ότι οι υπολογισμοί, οι οποίοι προέκυπταν από έγγραφα του Δεκεμβρίου του 2009, καταδείκνυαν ότι, χωρίς την επίμαχη ενίσχυση, το επενδυτικό κόστος στο Μόναχο θα ήταν κατά 17 εκατομμύρια ευρώ χαμηλότερο από ό,τι στη Λειψία. Περαιτέρω, η Επιτροπή υπενθύμισε τα στρατηγικά πλεονεκτήματα της Λειψίας σε σχέση με άλλες προηγούμενες εξετασθείσες τοποθεσίες, ήτοι, πέραν της δυνατότητας αυξήσεως της παραγωγής με ευκολία, το γεγονός ότι δεν ήταν απαραίτητο να ξεκινήσει η κατασκευή εκ του μηδενός, ότι η τοποθεσία παραγωγής δεν ήταν μακριά από τοποθεσίες όπου παράγονταν τα ενισχυμένα με ανθρακονήματα πλαστικά, ότι δεν υπήρχαν δυσκολίες συνεννοήσεως, ότι η προστασία της τεχνογνωσίας ήταν διασφαλισμένη και, τέλος, ότι η τοποθεσία δεν ήταν ιδιαίτερος μακριά από το κέντρο έρευνας του δικαιούχου της ενισχύσεως.
- 91 Τέλος, αφού επισήμανε, επίσης, ότι από τα έγγραφα προέκυπτε ότι η ενδεχόμενη δυνατότητα αποκτήσεως κρατικής ενισχύσεως ποσού 50 εκατομμυρίων ευρώ είχε αναλυθεί πριν από την απόφαση για την επένδυση και την τοποθεσία, η Επιτροπή συνήγαγε το συμπέρασμα ότι «[η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της] Γερμανία[ς] βάσει των προαναφερόμενων γνήσιων και τρεχόντων εγγράφων [είχε] αποδείξει ότι η απόφαση να εγκατασταθεί το επενδυτικό σχέδιο για την παραγωγή του μοντέλου i3 στη Λειψία και όχι στο Μόναχο [είχε προκληθεί] από τη διαθεσιμότητα της κρατικής ενισχύσεως».
- 92 Πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή αναφέρθηκε στα έγγραφα τα οποία είχαν υποβληθεί στη διοίκηση του ομίλου BMW τον Δεκέμβριο του 2009 και αφορούσαν τα 17 εκατομμύρια ευρώ ως πρόσθετες συγκριτικές δαπάνες της επενδύσεως στη Λειψία, παραπέμποντας παραλλήλως και σε άλλα έγγραφα από τα οποία προέκυπτε ότι η δυνατότητα αποκτήσεως μεγαλύτερης ενισχύσεως, ήτοι 50 εκατομμυρίων ευρώ, είχε επίσης αναλυθεί πριν από την απόφαση για την επένδυση και την τοποθεσία.
- 93 Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο τονίζει συναφώς το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν διαπίστωσε ότι η ενίσχυση δεν είχε χαρακτήρα κινήτρου, είτε επρόκειτο για ποσό 17 εκατομμυρίων ευρώ είτε για ποσό 50 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο, σύμφωνα με τα εσωτερικά έγγραφα της δικαιούχου επιχειρήσεως, υπήρχε «ενδεχόμενο να ληφθεί». Η Επιτροπή διαπίστωσε μόνον, ως προς το ποσό της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως το οποίο υπερέβαινε τα 17 εκατομμύρια ευρώ, ότι η απαίτηση περί αναλογικότητας δεν πληρούνταν, όπερ αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς αιτιάσεως στο πλαίσιο της παρούσας δίκης.
- 94 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν αποδείχθηκε ότι ο χαρακτήρας κινήτρου για την BMW στηριζόταν αποκλειστικώς στο ενδεχόμενο χορηγήσεως ενισχύσεως ποσού περίπου 50 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο είχε εκτιμηθεί από την επίμαχη επιχείρηση, και όχι ποσού 17 εκατομμυρίων ευρώ, όπως τούτο προέκυπτε και από τη σχετικώς υποβληθείσα σύσταση στο διοικητικό συμβούλιο της επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, όπως θα αναλυθεί λεπτομερώς στις σκέψεις 113 επ. κατωτέρω σε σχέση με την «αναγκαιότητα» της ενισχύσεως, ακριβώς το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο είχε προσδιοριστεί ως ποσό

αντίστοιχο προς την εκτιμώμενη διαφορά των δαπανών μεταξύ της τοποθεσίας του Μονάχου και της τοποθεσίας της Λειψίας, ήταν το ποσό το οποίο είχε ήδη ληφθεί υπόψη από τα αποφασίζοντα όργανα της δικαιούχου επιχειρήσεως για την αξιολόγηση του εφικτού της επίμαχης επενδύσεως στη Λειψία και το οποίο, εν τέλει, πραγματικά συνέβαλε στην υλοποίησή της ως σχεδίου το οποίο η εν λόγω επιχείρηση δεν θα είχε εκτελέσει με ίδιους πόρους στην ενισχυόμενη περιοχή.

- 95 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι τα διάφορα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με το ποσό της ενισχύσεως το οποίο έπρεπε να θεωρηθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά, συμπεριλαμβανομένων των επικρίσεων ως προς το λεγόμενο «παράνομο αμάλγαμα» του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και της σκοπιμότητάς της, των ζητημάτων της «ποσοτικοποίησης» του κινήτρου ή ακόμη των προβληματισμών ως προς το αν «το ποσό της ενισχύσεως έπρεπε να περιορισθεί στη διαφορά των εκ των προτέρων εκτιμηθεισών δαπανών», αφορούν στην πραγματικότητα τον αναλογικό χαρακτήρα της ενισχύσεως και θα αναλυθούν στο πλαίσιο της ακόλουθης αιτιάσεως.
- 96 Ομοίως, ως προς το επιχείρημα της προσφεύγουσας το οποίο αφορά τη συμφωνία της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια με το ιεραρχικώς υπέρτερο δίκαιο, επιχείρημα προβληθέν με το υπόμνημα απαντήσεως, στον βαθμό που πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά τον παράνομο χαρακτήρα της εν λόγω ανακοινώσεως, διαπιστώνεται ότι τούτο ούτε προβλήθηκε με σαφήνεια στο δικόγραφο της προσφυγής ούτε είναι τεκμηριωμένο. Ως εκ τούτου, είναι απαράδεκτο. Εξάλλου, η νομική ισχύς της εν λόγω ανακοινώσεως έχει ήδη αναλυθεί (βλ. σκέψη 43 ανωτέρω).
- 97 Τέλος, ως προς τα επιχειρήματα του παρεμβαίνοντος τα οποία συνοψίζονται στη σκέψη 77 ανωτέρω, αφενός, όσον αφορά το επιχείρημα ότι προκαλείται εν προκειμένω στρέβλωση του ανταγωνισμού εις βάρος του επενδυτή, δικαιούχου της ενισχύσεως, ο οποίος, ως εκ τούτου, θα πρέπει να προστατευθεί, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί, στον βαθμό που δεν στηρίζεται σε επαρκώς ορισμένη νομική βάση. Ειδικότερα, εφόσον το επιχείρημα αυτό πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των επιχειρήσεων οι οποίες έχουν μερίδιο αγοράς κατώτερο του 25 %, έχει ήδη επισημανθεί ότι δεν γεννάται θέμα παραβιάσεως της αρχής αυτής, εν προκειμένω, στο μέτρο που η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε αναλυτική εξέταση ανεξαρτήτως της υπερβάσεως ή μη του ορίου αυτού (βλ. σκέψη 67 ανωτέρω). Εφόσον το προαναφερθέν επιχείρημα πρέπει να ερμηνευθεί υπό ευρύτερη έννοια, αρκεί η διαπίστωση ότι εναπόκειται στην Επιτροπή, στο πλαίσιο του καθήκοντός της ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, να αξιολογεί τις συνέπειες των ενισχύσεων αυτών επί του ανταγωνισμού στο σύνολό του.
- 98 Αφετέρου, όσον αφορά το επιχείρημα του παρεμβαίνοντος ότι υπάρχει «υπο-αντισταθμίση» εις βάρος του επενδυτή, δεδομένου ότι το επιχείρημα αυτό μπορεί, ενδεχομένως, να συνδεθεί με το ζήτημα αν η αναλογικότητα της ενισχύσεως αξιολογήθηκε ορθώς από την Επιτροπή, θα αναλυθεί στο πλαίσιο της ακόλουθης αιτιάσεως.
- 99 Κατόπιν των προεκτεθέντων και στον βαθμό που η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 173 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου, πρέπει να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως.

Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως

- 100 Το σκέλος αυτό διαιρείται σε τρεις αιτιάσεις. Η πρώτη αφορά το ανεπίτρεπτο αμάλγαμα του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και της σκοπιμότητάς της, η δεύτερη την πρόδηλη πλάνη που απορρέει από την εκτίμηση της σκοπιμότητας της ενισχύσεως με βάση τις σχεδιαζόμενες αντί για τις πραγματικές δαπάνες και, η τελευταία, φερόμενη πρόδηλη πλάνη απορρέουσα από τη διαπίστωση ποσού υπερβαίνοντος τα μειονεκτήματα της τοποθεσίας.

101 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή υπέπεσε, κατ' ουσίαν, σε πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση της σκοπιμότητας της ενισχύσεως, συγχέοντας την ανάλυση του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και την ανάλυση της σκοπιμότητάς της. Συναφώς, η Επιτροπή παρατήρησε στην αιτιολογική σκέψη 183 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η παράγραφος 33 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια ανέφερε ρητώς ότι «η ενίσχυση θα [έπρεπε] γενικά να [θεωρείται] αναλογική εφόσον [ήταν ίση] με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια για την δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην εναλλακτική περιφέρεια (ή περιφέρειες)». Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο η ενίσχυση είχε θεωρηθεί σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας μόνο μέχρι «το ύψος του ποσού ενίσχυσης, το οποίο ήταν απαραίτητο για την ενεργοποίηση της επενδυτικής απόφασης του δικαιούχου υπέρ της σχετικής τοποθεσίας». Η Επιτροπή στηρίχθηκε στα ίδια έγγραφα με εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για την απόδειξη του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου, ήτοι στα έγγραφα τα οποία είχε στη διάθεσή του το διοικητικό συμβούλιο της BMW κατά την ημερομηνία λήψεως της επενδυτικής αποφάσεως τον Δεκέμβριο του 2009 και τα οποία ανέφεραν, στο πλαίσιο της συγκρίσεως μεταξύ των τοποθεσιών της Λειψίας και του Μονάχου, διαφορά στις δαπάνες προγραμματισμού ύψους 17 εκατομμυρίων ευρώ. Αντιθέτως, η Επιτροπή απέρριψε τα μεταγενέστερα έγγραφα, τα οποία περιείχαν δαπάνες οι οποίες προέκυψαν μόνον αρκετά έτη μετά τη λήψη της επενδυτικής αποφάσεως ή της αποφάσεως σχετικά με την επιλογή της τοποθεσίας (βλ. αιτιολογική σκέψη 180 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

– *Επί της πρώτης αιτιάσεως*

102 Παραπέμποντας στην παράγραφο 7 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, κατά την εκτίμηση της σκοπιμότητας της ενισχύσεως, η Επιτροπή όφειλε να προβεί σε αναλυτική αξιολόγηση, από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού, του ζητήματος αν, λαμβανομένων υπόψη των δαπανών για την υλοποίηση της επενδύσεως, η ενίσχυση υπερέβαινε το αναγκαίο ποσό και αν προκαλούσε, εξ αυτού του λόγου, στρέβλωση του ανταγωνισμού. Από τη λογική του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 800/2008 απορρέει ότι η σκοπιμότητα της ενισχύσεως δεν αποτελούσε συνάρτηση της σχέσεως μεταξύ του ύψους της ενισχύσεως και της αποδείξεως πρόσθετων δαπανών, και ότι, καταρχήν, ήταν δυνατή η χορήγηση ενισχύσεων στο πλαίσιο των εγκεκριμένων ανωτάτων ορίων. Η παράγραφος 33 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, η οποία, εξάλλου, δεν υπερισχύει των διατάξεων του κανονισμού 800/2008, δεν οδηγεί, κατά την άποψή της, σε διαφορετικό συμπέρασμα. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή υποπίπτει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι η παράγραφος 33 της εν λόγω ανακοινώσεως πρέπει να ερμηνευτεί ως «γενικός κανόνας» και «ουδόλως ως παράδειγμα». Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η ανάλυση της θέσεως στην αγορά βάσει της παραγράφου 68, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών δεν είχε καταλήξει σε σαφές συμπέρασμα. Η προσφεύγουσα αναφέρει επίσης τον εξελισσόμενο χαρακτήρα των επίμαχων αγορών.

103 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

104 Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι από το επιχείρημα της προσφεύγουσας προκύπτει ότι το «σχεδιαζόμενο ποσό της ενισχύσεως», το οποίο, κατά την άποψή της, ανερχόταν σε 49 εκατομμύρια ευρώ, είχε δύο μέρη. Κατά τα λεγόμενά της, το πρώτο μέρος συνίστατο στο ποσό το οποίο αντιστάθμιζε τα μειονεκτήματα της επιλογής της τοποθεσίας ενώ το δεύτερο μέρος απέβλεπε στην κάλυψη ορισμένων άλλων μειονεκτημάτων τα οποία ανέκυπταν στο πλαίσιο της υλοποιήσεως του σχεδίου καθώς και των μη εκφρασθέντων σε αριθμούς μειονεκτημάτων (και εν μέρει μη μετρήσιμων αριθμητικώς) τα οποία συνδέονταν κατ' ανάγκη με τους κινδύνους επενδύσεως σε ένα εντελώς νέο όχημα, το οποίο προϋπολογίσθηκε με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη φειδώ και κατασκευάστηκε όχι στην κύρια εγκατάσταση της επιχειρήσεως, αλλά σε άλλη τοποθεσία παραγωγής.

- 105 Όσον αφορά το δεύτερο μέρος, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, όπως και η Επιτροπή, ότι δεν είναι δυνατό, διά των κρατικών ενισχύσεων, να αποκλείεται κάθε επενδυτικός κίνδυνος που συνδέεται με συγκεκριμένο σχέδιο. Τέτοιοι κίνδυνοι εμπίπτουν αντιθέτως στη σφαίρα ευθύνης της δικαιούχου της ενισχύσεως επιχειρήσεως, κατά μείζονα λόγο όταν δεν έχουν εκφρασθεί σε αριθμούς ή, εν μέρει, όταν είναι αδύνατο να προσδιορισθούν αριθμητικώς εκ των προτέρων. Το σχετικό κριτήριο, κατά την αξιολόγηση της σκοπιμότητας της ενισχύσεως, είναι αποκλειστικώς το αν η ενίσχυση ήταν αναγκαία για την υλοποίηση του σχεδίου στην επίμαχη ενισχυόμενη περιφέρεια. Όπως, όμως, προκύπτει από την παράγραφο 33 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, τούτο ισχύει οσάκις η ενίσχυση «ισούται με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην ενισχυόμενη περιφέρεια για την δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επένδυσης στην εναλλακτική περιφέρεια (ή περιφέρειες)».
- 106 Ως προς το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 800/2008 και της παραγράφου 38 των κατευθυντηρίων γραμμών, η επιτρεπόμενη ένταση της ενισχύσεως υπολογίζεται «αποκλειστικώς με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες», επισημαίνεται ότι δεν αποσαφηνίζεται με ποιον τρόπο οι διατάξεις αυτές ενισχύουν την εν προκειμένω θέση της. Συγκεκριμένα, το γράμμα τους δεν περιέχει αναφορά στην υποχρέωση λήψεως υπόψη, εκ των υστέρων, των δαπανών που πράγματι επενδύθηκαν σε συγκεκριμένο σχέδιο υπέρ του οποίου χορηγείται περιφερειακή κρατική ενίσχυση.
- 107 Εξάλλου, από τη λογική της παραγράφου 38 των κατευθυντηρίων γραμμών απορρέει ότι, καταρχήν, οι δαπάνες που θα αποτελέσουν αντικείμενο της κρατικής ενισχύσεως πρέπει να εκτιμώνται πριν από την έναρξη των εργασιών. Έτσι, προβλέπεται ότι οι ενισχύσεις είναι δυνατόν να χορηγηθούν στο πλαίσιο καθεστώτος ενισχύσεως μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει σχετική αίτηση και η αρμόδια για τη διαχείριση του καθεστώτος αρχή έχει εν συνεχεία επιβεβαιώσει εγγράφως ότι, υπό την αίρεση λεπτομερέστερης επαληθεύσεως, το σχέδιο ικανοποιεί καταρχήν τους όρους επιλεξιμότητας που καθορίζονται από το καθεστώς ενισχύσεως «πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου». Υπό την αυτή έννοια, προβλέπεται, με την επίμαχη διάταξη, η αναγκαιότητα «επιστολής προθέσεων» συντασσόμενης από την αρμόδια αρχή «πριν από την έναρξη των εργασιών του σχεδίου» για τις ενισχύσεις «ειδικού σκοπού», υπό την αίρεση της εγκρίσεως του μέτρου από την Επιτροπή. Εξάλλου, αναφέρεται ρητώς ότι, εάν οι εργασίες αρχίσουν «πριν από την ικανοποίηση των όρων που τίθενται στην [επίμαχη διάταξη], ολόκληρο το σχέδιο δεν θα είναι επιλέξιμο για ενίσχυση». Τέλος, δεν είναι περαιτέρω δυνατό να ληφθεί ως αφετηρία η άποψη της προσφεύγουσας σύμφωνα με την οποία «είναι δυνατή η χορήγηση ενισχύσεως στο πλαίσιο των εγκεκριμένων ανωτάτων ορίων» –παραπέμποντας στον κανονισμό 800/2008, και ειδικότερα στο άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού–, καθώς με το επιχείρημα αυτό προβάλλεται, εμμέσως, ότι δεν υπάρχει ανάγκη αξιολογήσεως του ποσού της από απόψεως αναλογικότητας.
- 108 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στα ίδια έγγραφα για την αξιολόγηση τόσο του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου όσο και της αναλογικότητάς της, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, και δη από την παράγραφο 34 αυτής, προκύπτει ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί μια τέτοια προσέγγιση. Πράγματι, κατά την παράγραφο αυτή, «εν τέλει, το καθαρό [κόστος το οποίο προσδιορίζεται στην παράγραφο 33], το οποίο θεωρείται ότι συνδέεται με τα περιφερειακά μειονεκτήματα, καθιστά την επένδυση λιγότερο αποδοτική» και «για τον λόγο αυτόν, οι υπολογισμοί που γίνονται για την ανάλυση της δημιουργίας κινήτρων μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν για να αξιολογηθεί αν η ενίσχυση είναι αναλογική».
- 109 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να κηρύξει μια ενίσχυση συμβατή προς το άρθρο 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ μόνον εάν μπορεί να διαπιστώσει ότι η ενίσχυση αυτή συμβάλλει στην επίτευξη ενός από τους προβλεπόμενους στόχους, επίτευξη η οποία δεν θα ήταν δυνατή για τις δικαιούχους επιχειρήσεις, υπό τις κανονικές συνθήκες της αγοράς, με δικές τους ενέργειες. Τούτο σημαίνει ότι δεν πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να καταβάλλουν

χρηματικά ποσά που θα βελτίωναν τη χρηματοοικονομική κατάσταση της δικαιούχου επιχειρήσεως χωρίς αυτά να είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2009, Kronoply κατά Επιτροπής, T-162/06, EU:T:2009:2, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 110 Κατά την ίδια νομολογία, είναι, συγκεκριμένα, ανεπίτρεπτο μια ενίσχυση να περιλαμβάνει όρους, συγκεκριμένα όσον αφορά ποσό της, των οποίων τα περιοριστικά αποτελέσματα υπερβαίνουν αυτό που είναι αναγκαίο ώστε η ενίσχυση να μπορεί να επιτύχει τους στόχους που επιτρέπονται από τη Συνθήκη (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2009, Kronoply κατά Επιτροπής, T-162/06, EU:T:2009:2, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 111 Εξάλλου, η διαπίστωση της μη αναγκαιότητας μιας ενισχύσεως μπορεί, ιδίως, να απορρέει από το γεγονός ότι η υλοποίηση του προς ενίσχυση σχεδίου άρχισε, ή μάλιστα ολοκληρώθηκε, από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση προτού η αίτηση για τη λήψη ενισχύσεως διαβιβασθεί στις αρμόδιες αρχές, πράγμα που αποκλείει το ενδεχόμενο να λειτουργήσει η οικεία ενίσχυση ως κίνητρο (απόφαση της 15ης Απριλίου 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, σκέψη 69).
- 112 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί προκαταρκτικώς ότι, παρά τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν αποδείχθηκε ότι ο χαρακτήρας της ενισχύσεως ως κινήτρου και η αναγκαιότητά της για την BMW διαπιστώθηκαν αποκλειστικά λόγω του ενδεχομένου της χορηγήσεως ενισχύσεως ποσού περίπου 50 εκατομμυρίων ευρώ (βλ. σκέψη 94 ανωτέρω).
- 113 Συναφώς, από το έγγραφο το οποίο απηύθυνε στην Επιτροπή η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στις 5 Απριλίου 2012, το οποίο αφορούσε ειδικότερα την ανάλυση στην οποία προέβη ελεγκτικό γραφείο, απαντώντας στα έγγραφα της Επιτροπής της 17ης Φεβρουαρίου και της 21ης Μαρτίου 2012, απορρέει ότι από τη σύγκριση μεταξύ της τοποθεσίας του Μονάχου και εκείνης της Λειψίας προέκυπτε μια διαφορά «17 εκατομμυρίων ευρώ», ποσό το οποίο εμπεριέχει την αξιολόγηση ενός συνόλου σχετικών στοιχείων, όπως αυτά υπομνήσθηκαν στο σημείο 77 του προαναφερθέντος εγγράφου. Τα αναλυθέντα στοιχεία περιλάμβαναν τις δαπάνες διαρθρωτικών επενδύσεων, τις δαπάνες προγραμματισμού, τα πάγια έξοδα, τις δαπάνες υλικών και λοιπές δαπάνες. Επιπλέον, το γεγονός ότι η τοποθεσία της Λειψίας καθιστούσε δυνατή την ενδεχόμενη αύξηση της παραγωγής στο μέλλον είχε ληφθεί υπόψη στην υπέρ αυτής απόφαση.
- 114 Όπως προκύπτει από το σημείο 81 του προαναφερθέντος εγγράφου της 5ης Απριλίου 2012, το οποίο καταρτίσθέντος κατόπιν ακριβώς του πίνακα στον οποίο εκτίθεται η διαφορά των 17 εκατομμυρίων ευρώ μεταξύ των δύο επίμαχων τοποθεσιών, η κρατική ενίσχυση αυτού του ποσού αποτελούσε κύριο στοιχείο της αποφάσεως για την επιλογή της τοποθεσίας της επενδύσεως. Η κρατική ενίσχυση είχε κριθεί αναγκαία ούτως ώστε η επένδυση στη Λειψία να καταστεί ισοδύναμη εκείνης στο Μόναχο, το πλεονέκτημα της οποίας έγκειτο στη χρησιμοποίηση υφιστάμενων κτιρίων. Το ίδιο συμπέρασμα προκύπτει και από διάφορα εσωτερικά έγγραφα της BMW, επί των οποίων στηρίχθηκε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά τη διοικητική διαδικασία, όπως, για παράδειγμα, τα έγγραφα του Δεκεμβρίου του 2009, και δη τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2009, στα οποία παραπέμπουν οι αιτιολογικές σκέψεις 170, 175 και 176 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 115 Υπ' αυτό ακριβώς το ιδιαίτερο πλαίσιο πρέπει να νοηθεί και η εσωτερική πρόταση της προσφεύγουσας, η οποία προκύπτει από το παράρτημα 2 του ίδιου εγγράφου της 5ης Απριλίου 2012 (σ. 489) και συνίστατο, χωρίς περαιτέρω σχετικές επεξηγήσεις, στην υποβολή αιτήματος χορηγήσεως κρατικής ενισχύσεως ποσού 50 εκατομμυρίων ευρώ. Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο πίνακας ο οποίος εμφανίζεται στην ίδια σελίδα αναφέρει αποκλειστικά «τις δυνατότητες επενδύσεως και επιχορηγήσεως» (Möglichkeiten der Investitionszulage und des Investitionszuschusses), ήτοι τη δυνατότητα λήψεως ενισχύσεως ποσού που αντιστοιχεί στο 12,5 % της επενδύσεως, δηλαδή 50 εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς να υπάρχει σαφής σύνδεση με τις αναλύσεις που είχαν προηγηθεί. Η ίδια διαπίστωση επιβάλλεται και όσον αφορά την επανάληψη της εν λόγω προτάσεως στο παράρτημα 3

του επίμαχου εγγράφου, το οποίο αφορά ένα εσωτερικό πρωτόκολλο της προσφεύγουσας με ημερομηνία 15 Δεκεμβρίου 2009, στις σελίδες 496 έως 501, και στο παράρτημα 4 του ίδιου εγγράφου, στη σελίδα 505, όπου περιέχονται τα συμπεράσματα κατόπιν της αξιολογήσεως των δυνατοτήτων λήψεως φορολογικών ή άλλων ενισχύσεων στις διάφορες υπό σύγκριση τοποθεσίες – αναλύσεις στις οποίες επίσης παραπέμπει η προσφεύγουσα με την απάντησή της στα μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, στα σημεία 39 επ. Ειδικότερα, δεν προκύπτει από τα έγγραφα που υπέβαλε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην Επιτροπή ούτε από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι το ποσό των 50 εκατομμυρίων ευρώ είχε εκφραστεί αριθμητικώς, κατά την ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως για την τοποθεσία της προς υλοποίηση επενδύσεως, βάσει στοιχείων όπως τα προβλεπόμενα ή ακόμη και πιθανά σενάρια που θα μπορούσαν να ανακύψουν κατά την υλοποίηση της επενδύσεως. Επιπλέον, πρέπει να προστεθεί, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, ότι η επίμαχη επένδυση σχεδιάστηκε για τη Λειψία, ότι αποφασίσθηκε οριστικά και ότι το σχέδιο τέθηκε ήδη σε εφαρμογή κατόπιν της εγκρίσεως της ενισχύσεως για ποσό 17 εκατομμυρίων ευρώ (βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 176 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 116 Επισημαίνεται ότι υπό τις περιστάσεις αυτές, ακολούθως, με το έγγραφο της 10ης Αυγούστου 2012, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σχετικά με το γεγονός ότι οι πρόσθετες δαπάνες για την επένδυση στη Λειψία μπορούσαν, βάσει των πληροφοριών τις οποίες είχε λάβει από αυτό το κράτος μέλος, να καλυφθούν με μικρότερη κρατική ενίσχυση από εκείνη την οποία είχε ζητήσει η BMW.
- 117 Κατά την Επιτροπή, οι αρνητικές συνέπειες του αρχικώς ζητηθέντος ποσού ενισχύσεως ήταν πολύ σοβαρές, καθώς δεν μπορούσαν να αντισταθμιστούν από το γεγονός ότι επιδιωκόταν σκοπός περιφερειακής πολιτικής. Τα στοιχεία αυτά αναπτύσσονται λεπτομερώς στις αιτιολογικές σκέψεις 174 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 118 Ορθώς, όμως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 29 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, «για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα των περιφερειακών ενισχύσεων, το ύψος και η ένταση ενίσχυσης [έπρεπε] να περιορίζονται στο ελάχιστο απαιτούμενο ώστε να πραγματοποιηθεί η επένδυση στην ενισχυόμενη περιοχή». Σύμφωνα με την παράγραφο 33 της ίδιας ανακοινώσεως, για τα κίνητρα εγκαταστάσεως, η ενίσχυση θα πρέπει γενικά να θεωρείται αναλογική εφόσον ισούται με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επενδύσεως στην ενισχυόμενη περιφέρεια για τη δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επενδύσεως στην εναλλακτική περιφέρεια ή περιφέρειες.
- 119 Εν προκειμένω, όσον αφορά το ποσό το οποίο υπερβαίνει τα 17 εκατομμύρια ευρώ, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας ότι δεν επρόκειτο για ενίσχυση «αναγκαία» ως κίνητρο για την επένδυση, σύμφωνα με την παράγραφο 21 της προαναφερθείσας ανακοινώσεως, η οποία παραπέμπει στην παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών.
- 120 Ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή, στην αιτιολογική σκέψη 182 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αρχή της αναλογικότητας σήμαινε ότι το μέρος της ενισχύσεως το οποίο υπερέβαινε το ελάχιστο απαιτούμενο για την ενεργοποίηση της αποφάσεως για την επένδυση στην ενισχυόμενη περιφέρεια έπρεπε να θεωρηθεί περιττό, διότι αποτελούσε χρηματοοικονομική επιχορήγηση άνευ όρων υπέρ του δικαιούχου, η οποία δεν εξυπηρετούσε κανένα σκοπό συμβατό με τους εφαρμοστέους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.
- 121 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι, ακόμη και πέραν των 17 εκατομμυρίων ευρώ, «η ενίσχυση όντως [συνέβαλε] στην αλλαγή της συμπεριφοράς του δικαιούχου, ούτως ώστε να προβεί σε (επιπρόσθετες) επενδύσεις στην υπόψη ενισχυόμενη περιφέρεια».

- 122 Το γεγονός και μόνον ότι η πρόταση προς τα αποφασιστικά όργανα της BMW περιλάμβανε την αναφορά στη δυνατότητα λήψεως ενισχύσεως 50 εκατομμυρίων ευρώ δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καθοριστικό στοιχείο καθόσον τα τεχνικά έγγραφα περιλάμβαναν, παράλληλα, ανάλυση η οποία υπολόγιζε σε μόνον 17 εκατομμύρια ευρώ τη διαφορά της τιμής αναλόγως του αν η επένδυση θα υλοποιούνταν στο Μόναχο ή στη Λειψία, χωρίς να διευκρινίζεται σαφώς ο λόγος για τον οποίο το ζητηθέν ποσό ήταν μεγαλύτερο. Από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν μπορεί να διαπιστωθεί, κατ' ουσίαν, ότι η τυχόν δυνατότητα ενισχύσεως ποσού έως 50 εκατομμύρια ευρώ είχε κριθεί, συγκεκριμένα από το διοικητικό συμβούλιο της BMW, ως το ανώτατο όριο το οποίο θα μπορούσε, ενδεχομένως, να ληφθεί.
- 123 Ως προς το τελευταίο σημείο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αρκεί η αναφορά, με γενικό τρόπο, στο ανώτατο όριο που προβλεπόταν για την επένδυση σε ενισχυόμενη περιφέρεια ή η αναφορά, χωρίς αριθμητικό προσδιορισμό των στοιχείων αυτών, σε μελλοντικούς κινδύνους συνδεδεμένους με την επένδυση, για παράδειγμα, οφειλόμενους σε τροποποιήσεις του κόστους εργασίας. Επίσης, δεν είναι κρίσιμη, για τη χορήγηση ενισχύσεως ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ, η έμφαση στο ότι η ενίσχυση θα συνέβαλε στη βελτίωση της αποδοτικότητας του επίμαχου σχεδίου, όπως προέβλεπε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 124 Ως προς την παραπομπή, από την προσφεύγουσα και το παρεμβαίνον, στην απόφαση C(2014) 5071 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.30743 (2012/C) (πρώην N 138/2010) – Germany Financing of infrastructure projects at Leipzig/Halle airport, στην υπόθεση η οποία αφορούσε τη χρηματοδότηση υποδομών στο αεροδρόμιο της Λειψίας/Halle, αφενός, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω υπόθεση αφορά τομέα διαφορετικό, τον οποίο ρυθμίζουν ιδιαίτεροι κανόνες (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 8, 315 και 352 της εν λόγω αποφάσεως).
- 125 Αφετέρου, τα ζητήματα που είχαν τεθεί στην αναφερθείσα στη σκέψη 124 ανωτέρω υπόθεση, στα οποία συγκαταλέγεται το ζήτημα ποιο μέρος της επενδύσεως εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, διαφέρουν από αυτά της παρούσας υποθέσεως (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 209 επ. της αποφάσεως που παρατέθηκε στη σκέψη 124 ανωτέρω). Τέλος, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 326 και 337 της αποφάσεως αυτής, η αξιολόγηση του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου πραγματοποιήθηκε με βάση την εκ των προτέρων προσέγγιση. Η ίδια αρχή επαναλαμβάνεται στις αιτιολογικές σκέψεις 340 και 341 της εν λόγω αποφάσεως, κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα της ενισχύσεως. Όσον αφορά την ουσία της αναλύσεως της αναλογικότητας της ενισχύσεως, προκύπτει ειδικότερα από την αιτιολογική σκέψη 317 της αποφάσεως που παρατέθηκε στη σκέψη 124 ανωτέρω καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις 340 επ. ότι η Επιτροπή ανέλυσε το ζήτημα αν «η ενίσχυση περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο». Ως εκ περισσού μόνον εκτίθενται, συγκεκριμένα στην αιτιολογική σκέψη 342 της αποφάσεως αυτής, τα εξής:
- «Σε κάθε περίπτωση, η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το πραγματικό έλλειμμα χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου.»
- 126 Ως προς τα έγγραφα τα οποία υπέβαλε εν προκειμένω η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2012 προς απόδειξη του πραγματικού επενδυτικού κόστους, πρέπει να διαπιστωθούν τα εξής.
- 127 Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 186 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία προβαλλόμενα εκ των υστέρων, και επομένως εκπρόθεσμα, ενώ περαιτέρω αμφισβητεί και την αποδεικτική ισχύ τους. Χωρίς να απαιτείται να αποφανθεί επί της αποδεικτικής ισχύος των επίμαχων εγγράφων, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, πράγματι, η ανάλυση του αναλογικού χαρακτήρα της ενισχύσεως πρέπει να πραγματοποιείται, και αυτή, κατά την ημερομηνία λήψεως της επενδυτικής αποφάσεως, ήτοι στο πλαίσιο εντός του οποίου η δικαιούχος επιχείρηση επιλέγει την τοποθεσία υλοποίησεως του σχεδίου της.

- 128 Πράγματι, τούτο ήδη προκύπτει από τη λογική της παραγράφου 21 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, η οποία παραπέμπει στην παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών και υποχρεώνει την Επιτροπή να εξακριβώνει αν η ενίσχυση είναι «αναγκαία» για τη δημιουργία κινήτρου για την επένδυση. Πέραν, όμως, του ότι ο χαρακτήρας «κινήτρου» πρέπει να αξιολογείται πριν ακόμη ληφθεί η επενδυτική απόφαση, πρέπει να προστεθεί ότι η αναφορά στο ζήτημα αν η ενίσχυση είναι «αναγκαία» συναφώς εμπίπτει στην ανάλυση της αναλογικότητας της ενισχύσεως. Αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, είναι αδύνατο να γίνει διαχωριστούν τα κριτήρια αυτά κατά τρόπο ώστε το ένα να αξιολογείται εκ των προτέρων και το άλλο εκ των υστέρων.
- 129 Πρέπει να προστεθεί συναφώς ότι η προτεινόμενη από την προσφεύγουσα λύση θα συνεπαγόταν ότι ακόμη και κρατική ενίσχυση που υπερβαίνει το αυστηρώς αναγκαίο, από απόψεως του επιδιωκόμενου σκοπού, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει χαρακτήρα κινήτρου και αναλογικό χαρακτήρα απλώς και μόνον διότι θα μπορούσε να συμβάλει στην πραγματοποίηση του σχεδίου όπως προβλέπεται στην παράγραφο 22 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, χωρίς να συνεκτιμηθεί το αν η ενίσχυση αυτή συνιστά στην πραγματικότητα καταβολή χρηματικών ποσών που θα βελτίωναν τη χρηματοοικονομική κατάσταση της δικαιούχου επιχειρήσεως χωρίς να είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των σκοπών του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2009, Kronoply κατά Επιτροπής, T-162/06, EU:T:2009:2, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ. επίσης, κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1997, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-169/95, EU:C:1997:10, σκέψη 17). Η ερμηνεία αυτή, η οποία αφορά την ανάλυση τόσο της αναγκαιότητας όσο και του χαρακτήρα της ως κινήτρου κατά τον χρόνο της επενδύσεως, παραμένει σύμφωνη με την παράγραφο 29 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια καθώς και με την παράγραφο 26 αυτής, στο μέτρο που η δεύτερη αναφέρεται μεταξύ άλλων σε «έγγραφα που υποβάλλονται σε επενδυτική επιτροπή και πραγματεύονται διάφορα επενδυτικά σενάρια».
- 130 Τέλος, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 187 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ανάλυση του χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και της αναλογικότητάς της, στο πλαίσιο της επιλογής της τοποθεσίας στη Λειψία, δεν μπορεί να γίνει με γνώμονα την επένδυση για το σχέδιο κατασκευής των οχημάτων i8, καθώς το σχέδιο αυτό προστέθηκε στο αρχικό σχέδιο κατασκευής των οχημάτων i3 μόλις σε χρόνο κατά τον οποίο είχε ήδη επιλεγεί η Λειψία ως τοποθεσία των εγκαταστάσεων. Η ίδια η προσφεύγουσα προέβαλε, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι η αρχική απόφαση του 2009 σχετικά με την επιλογή της Λειψίας αφορούσε μόνον το μοντέλο i3, ενώ η παραγωγή του μοντέλου i8 αποφασίσθηκε μόλις το 2011. Όπως αναφέρει η Επιτροπή, δεν υπήρχε πλέον λόγος να αναλυθεί η απόφαση σχετικά με το μοντέλο i8 στο πλαίσιο του δεύτερου σεναρίου της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (βλ. σκέψη 88 ανωτέρω), ήτοι στο πλαίσιο καταστάσεως στην οποία η επένδυση είχε ήδη προσδιορισθεί γεωγραφικώς. Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, λόγω του μικρού αριθμού των οχημάτων i8 των οποίων η κατασκευή είχε προγραμματισθεί, δεν μπορούσε να προβλεφθεί άλλη τοποθεσία πλην της Λειψίας. Εξάλλου, και η ίδια η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε επισημάνει ότι οι αρχικώς προγραμματισθείσες ποσότητες ηλεκτρικών οχημάτων δεν επρόκειτο να τροποποιηθούν λόγω του ότι συμπεριελήφθη το μοντέλο i8 ούτε υποστήριξε περαιτέρω ότι έπρεπε να τροποποιηθεί σχετικώς η ανάλυση της ενισχύσεως όπως είχε κοινοποιηθεί.
- 131 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την παρούσα αιτίαση της προσφεύγουσας, στο μέτρο που ο αναλογικός χαρακτήρας της ενισχύσεως δεν αποδείχθηκε ως προς το συνολικό ποσό της, ήτοι πέραν των 17 εκατομμυρίων ευρώ.

– Επί της δεύτερης αιτιάσεως

- 132 Κατά την προσφεύγουσα, η λήψη υπόψη των «δαπανών προγραμματισμού» στην εκτίμηση της σκοπιμότητας της ενισχύσεως συνιστά πρόδηλη πλάνη, στον βαθμό που η εν λόγω σκοπιμότητα πρέπει να αξιολογηθεί περισσότερο σε συνάρτηση με τις «πραγματικές δαπάνες». Η σκοπιμότητα της ενισχύσεως και οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει πάντοτε να εκτιμώνται εκ των υστέρων, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η χρηματοοικονομική πραγματικότητα. Μόνον ο χαρακτήρας της ενισχύσεως ως κινήτρου μπορεί, κατά την προσφεύγουσα, να εκτιμάται εκ των προτέρων, κατά την ημερομηνία λήψεως της επενδυτικής αποφάσεως. Οποιαδήποτε άλλη προσέγγιση δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, δεν λαμβάνει υπόψη τη χρηματοοικονομική πραγματικότητα και ανοίγει τον δρόμο σε καταχρήσεις, τουτέστιν σε υπερεκτιμήσεις των δαπανών προγραμματισμού. Εν προκειμένω, οι πρόσθετες δαπάνες όντως κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας. Εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του IZG, ήταν επίσης υποχρεωμένη να αποδείξει τις πραγματικές συνθήκες υλοποίησης της επενδύσεως. Τέλος, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ενήργησε αυτοματοποιημένα, δηλαδή χωρίς να αξιολογήσει τις συνέπειες της ενισχύσεως πέραν της διαφοράς στις δαπάνες η οποία υπολογίσθηκε σε 17 εκατομμύρια ευρώ. Με τον τρόπο αυτό, δεν έκανε πλήρη χρήση της εξουσίας εκτιμήσεως την οποία έχει.
- 133 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 134 Το Γενικό Δικαστήριο παραπέμπει συναφώς στις ήδη πραγματοποιηθείσες αναλύσεις στο πλαίσιο των προηγούμενων αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν υποδεικνύει τη συγκεκριμένη νομική βάση που καθιστά δυνατό να διαπιστωθεί ότι έπρεπε, εν προκειμένω, να ληφθούν υπόψη οι «πραγματικές» δαπάνες και όχι οι αρχικώς σχεδιασθείσες κατά τη λήψη της επενδυτικής αποφάσεως.
- 135 Αντιθέτως προς τα όσα προβάλλει η προσφεύγουσα, δεν μπορεί να θεωρηθεί «δυσανάλογο» το ότι η Επιτροπή ανέλυσε τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της κατά την εκτίμηση της αναγκαιότητας της ενισχύσεως και του χαρακτήρα της ως κινήτρου, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση κατά την ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως για την οριστική επιλογή της τοποθεσίας του επενδυτικού σχεδίου.
- 136 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η προσέγγιση αυτή της Επιτροπής «θα άνοιγε τον δρόμο σε καταχρήσεις, τουτέστιν σε υπερεκτιμήσεις των δαπανών προγραμματισμού», αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει ειδικότερα από την αιτιολογική σκέψη 25, *in fine*, της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, εναπόκειται στην Επιτροπή να αναλύσει αν οι σχεδιασθείσες δαπάνες ήταν ή όχι «ρεαλιστικές», στο πλαίσιο της αξιολόγησής των διαφόρων συγκριτικών σεναρίων τα οποία έχει υποβάλει το κράτος μέλος το οποίο προέβη στην κοινοποίηση.
- 137 Τέλος, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 28 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, αν η ενίσχυση «δεν μεταβάλλει την συμπεριφορά του δικαιούχου οδηγώντας σε (επιπρόσθετες) επενδύσεις στην εκάστοτε ενισχυόμενη περιφέρεια, τότε δεν υπάρχει δημιουργία κινήτρων για την επίτευξη του περιφερειακού στόχου. Εάν η ενίσχυση δεν δημιουργεί κίνητρα για την επίτευξη του περιφερειακού στόχου, τότε πρέπει να θεωρηθεί ως χαριστική χορήγηση κεφαλαίων στην αποδέκτρια επιχείρηση». Κατά την ίδια αιτιολογική σκέψη, «ως εκ τούτου, σε περίπτωση αναλυτικής αξιολόγησης περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, μια ενίσχυση δεν θα εγκρίνεται όταν προκύπτει ότι η ίδια επένδυση θα ελάμβανε χώρα στην ίδια περιφέρεια ακόμα και χωρίς την ενίσχυση» (βλ. αιτιολογική σκέψη 3, *in fine*, της εν λόγω ανακοινώσεως).
- 138 Από τη λογική της διατάξεως αυτής απορρέει ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να αναλύσει αν μια ενίσχυση συμβάλλει στη μεταβολή της συμπεριφοράς μιας επιχειρήσεως, οδηγώντας την σε επένδυση την οποία δεν θα είχε πραγματοποιήσει χωρίς την ενίσχυση, προκαθορισμένου και «αναγκαίου»

ποσού. Η συνεκτίμηση των πραγματικών δαπανών, εκ των υστέρων, δεν ασκεί πλέον επιρροή σε αυτήν την ανάλυση, αλλά στην καλύτερη περίπτωση καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό των στοιχείων που εμπίπτουν στον επιχειρηματικό κίνδυνο της δικαιούχου της ενισχύσεως επιχειρήσεως.

139 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί και η παρούσα αιτίαση.

– Επί της τρίτης αιτιάσεως

140 Κατά την προσφεύγουσα, κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο η Επιτροπή διαπίστωσε, στην αιτιολογική σκέψη 182 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το μέρος της ενισχύσεως, το οποίο υπερέβαινε το ελάχιστο απαιτούμενο για την ενεργοποίηση της αποφάσεως για την επένδυση στην ενισχυόμενη περιφέρεια, έπρεπε να θεωρηθεί περιττό, καθώς αυτό το μέρος της χρηματοδοτικής ενισχύσεως υπέρ του δικαιούχου δεν εξυπηρετούσε σκοπό συμβατό με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η διαπίστωση αυτή απορρέει από την εσφαλμένη υπόθεση ότι η επένδυση της BMW θα υλοποιείτο κατ' ανάγκην στη Λειψία αν είχε χορηγηθεί ενίσχυση ύψους μόνον 17 εκατομμυρίων ευρώ. Αντιθέτως, υπογραμμίζει ότι η εν λόγω επιχείρηση γνώριζε το ενδεχόμενο της χορηγήσεως σε αυτήν ενισχύσεως ύψους 49 εκατομμυρίων ευρώ, γεγονός που ενεργοποίησε την απόφαση για την επένδυση σε αυτήν την ενισχυόμενη περιφέρεια. Κατά την προσφεύγουσα, η ενίσχυση επιδίωκε σκοπό σύμφωνο με τις διατάξεις που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, καθόσον πληρούσε τις προϋποθέσεις του IZG, ο οποίος αποτελούσε μέτρο ενισχύσεως συμβατό με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με τον κανονισμό 800/2008. Η προσφεύγουσα απορρίπτει την επίκριση ότι επιχειρεί καταστρατήγηση των καθεστώτων ενισχύσεως.

141 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

142 Το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή είναι απορριπτέα για τους ίδιους λόγους για τους οποίους απορρίφθηκαν οι προηγούμενες αιτιάσεις. Όπως αναφέρει η Επιτροπή στο σημείο 93 του υπομνήματος αντικρούσεως, πρέπει να προστεθεί ότι η επίμαχη επενδυτική απόφαση είχε ήδη ληφθεί από τη δικαιούχο επιχείρηση, επί τη βάση υποσχέσεως ενισχύσεως εκ μέρους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και υπό την επιφύλαξη της οριστικής εγκρίσεως από την Επιτροπή. Η Επιτροπή ενέκρινε μόνον το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο συνδεόταν με αριθμητικά στοιχεία αφορώντα τις διαφορές στις δαπάνες μεταξύ της τοποθεσίας στη Λειψία και εκείνης στο Μόναχο, τα οποία στοιχεία είχαν υποβληθεί με την τεκμηρίωση που αποτέλεσε τη βάση για τα αρμόδια όργανα της BMW και, στη συνέχεια, είχαν περιληφθεί στον φάκελο της κοινοποιήσεως.

Επί του τρίτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως

143 Κατά την προσφεύγουσα, χωρίς επαλήθευση και κριτικές παρατηρήσεις εκ μέρους τρίτων στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, πρέπει να θεωρηθεί ότι στερείται κάθε θεμελιώσεως η παρατήρηση της Επιτροπής, στην αιτιολογική σκέψη 189 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το πρόσθετο ποσό των 28 257 273 ευρώ θα είχε αρνητικές συνέπειες και θα στρέβλωνε έντονα τον ανταγωνισμό, κατά μείζονα λόγο διότι τούτο θα μπορούσε να αποτρέψει τους ανταγωνιστές από τις επενδύσεις σε παρόμοια προϊόντα, γεγονός που θα συνέβαλε στον εκτοπισμό ιδιωτών επενδυτών από τη σχετική αγορά. Η Επιτροπή δεν έκανε χρήση της εξουσίας εκτιμήσεως την οποία έχει. Κατά την προσφεύγουσα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κάθε ενίσχυση ποσού μεγαλύτερου της διαφοράς των δαπανών μεταξύ των επίμαχων τοποθεσιών επέφερε αυτομάτως στρέβλωση του ανταγωνισμού, χωρίς μάλιστα να αξιολογηθεί η θέση της BMW στην αγορά και να συγκριθούν τα πλεονεκτήματα της επιχορηγούμενης επενδύσεως με τις αρνητικές της συνέπειες. Εν προκειμένω, οι θετικές συνέπειες του μέτρου ήταν προφανείς, καθώς συνέβαλε στην προώθηση της αναπτύξεως της οικείας περιφέρειας καθώς και ορισμένων προτεραιοτήτων της Ένωσης στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας.

- 144 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 145 Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι, προκειμένου μια περιφερειακή ενίσχυση να είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας, το ύψος και η έντασή της πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο απαιτούμενο ώστε να πραγματοποιηθεί η επένδυση στην ενισχυόμενη περιφέρεια. Επισημαίνεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι η αιτιολογική σκέψη 30 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, η οποία ορθώς εφαρμόστηκε από την Επιτροπή στη συγκεκριμένη περίπτωση (βλ. σκέψη 66 ανωτέρω, *in fine*), παραπέμπει στις κατευθυντήριες γραμμές και σε ορισμένα ανώτατα όρια τα οποία καθορίζονται για τις περιφερειακές ενισχύσεις, αναλόγως της σοβαρότητας των προβλημάτων που πλήττουν τις εν λόγω περιφέρειες. Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 33 της εν λόγω ανακοινώσεως διευκρινίζει σε ποιες καταστάσεις μια ενίσχυση θεωρείται, εν γένει, σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας. Γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι η ενίσχυση ισούται με τη διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επενδύσεως στην ενισχυόμενη περιφέρεια για τη δικαιούχο επιχείρηση και του καθαρού κόστους που συνεπάγεται η πραγματοποίηση της επενδύσεως στην εναλλακτική περιφέρεια ή περιφέρειες. Απαριθμούνται διάφορα κριτήρια τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη συναφώς. Εξάλλου, πρέπει να τονισθεί ότι η αρχή της αναλογικότητας, η οποία συνίσταται στον περιορισμό της ενισχύσεως στο ελάχιστο απαραίτητο, ούτως ώστε να μειωθούν οι στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά, έχει εφαρμογή και σε άλλους τομείς του δικαίου των κρατικών ενισχύσεων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 54, 57 και 59).
- 146 Εν προκειμένω, στον βαθμό που η πλήρωση του κριτηρίου της «αναλογικότητας» δεν είχε αποδειχθεί για το μέρος της ενισχύσεως το οποίο υπερέβαινε τα 17 εκατομμύρια ευρώ, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ούτε σε πρόδηλη πλάνη, διαπιστώνοντας ότι το πρόσθετο ποσό των 28 257 273 ευρώ θα είχε αρνητικές συνέπειες και θα στρέβλωνε έντονα τον ανταγωνισμό, κατά μείζονα λόγο διότι θα μπορούσε να αποτρέψει τους ανταγωνιστές από τις επενδύσεις σε παρόμοια προϊόντα, γεγονός που θα συνέβαλλε στον εκτοπισμό ιδιωτών επενδυτών από τη σχετική αγορά. Πράγματι, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι με αυτό το μέρος της ενισχύσεως απλώς αποφευγόταν η χρηματοδότηση «κινδύνου» συνδεδεμένου με την επένδυση και, με τον τρόπο αυτό, παρεχόταν ρευστότητα στη δικαιούχο επιχείρηση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η αρνητική επίδραση που συνίστατο στην ενδεχόμενη στρέβλωση του ανταγωνισμού και στο αποτρεπτικό αποτέλεσμα για την πραγματοποίηση επενδύσεων από ιδιώτες ανταγωνιστές μπορούσε να συναχθεί κατά τεκμήριο από την Επιτροπή. Το ίδιο ισχύει και στο μέτρο που η ενίσχυση συνίστατο σε αδικαιολόγητη ενίσχυση της θέσεως της επιχειρήσεως στην αγορά, καθιστώντας δυνατή τη χρηματοδότηση των αναγκών της πέραν του αναγκαίου για την επιδίωξη των αναμενόμενων σκοπών, ήτοι της ενθαρρύνσεως της αποφάσεώς της να επενδύσει στην ενισχυόμενη περιφέρεια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπορούσε να διαπιστώσει, χωρίς να αναλύσει τις τυχόν πρόσθετες θετικές συνέπειες, ότι η ενίσχυση δεν ήταν σύμφωνη με την ενιαία αγορά.
- 147 Η λύση αυτή επιβεβαιώνεται από την ανάγνωση των αιτιολογικών σκέψεων 6 και 7 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια. Αφενός, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 6 της εν λόγω ανακοινώσεως, ορισμένες περιφερειακές ενισχύσεις μεγάλου ποσού για μεγάλα επενδυτικά σχέδια μπορούσαν να επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό το εμπόριο και να οδηγήσουν σε ουσιώδεις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- 148 Αφετέρου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 7 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια και όπως εκτίθεται στην παράγραφο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών, σκοπός της επίσημης έρευνας της Επιτροπής, η οποία προϋποθέτει εξατομικευμένη προσέγγιση, είναι ακριβώς η λεπτομερής επαλήθευση του «ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία ως έναυσμα για επενδύσεις» και του «ότι τα οφέλη από την ενίσχυση υπερκαλύπτουν την προκύπτουσα νόθευση του ανταγωνισμού και την επίδραση επί των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών». Δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι σωρευτικές,

μόνον εφόσον η απάντηση στο πρώτο παρατεθέν μέρος είναι καταφατική εναπόκειται στην Επιτροπή να προβεί στην αξιολόγηση του δεύτερου μέρους. Υπό την αυτή έννοια, από την αιτιολογική σκέψη 52 της ίδιας ανακοινώσεως προκύπτει ότι μόνον μετά «[τη διαπίστωση του] ότι η ενίσχυση [ήταν] απαραίτητη ως κίνητρο για την πραγματοποίηση της επένδυσης στην υπόψη περιφέρεια» η Επιτροπή όφειλε να σταθμίσει τις θετικές και αρνητικές συνέπειες της περιφερειακής ενισχύσεως προς ένα μεγάλο επενδυτικό σχέδιο.

- 149 Ακολούθως, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι, καθόσον η Επιτροπή ορθώς εξέθεσε τον βαθμό στο οποίο η ενίσχυση ήταν ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, το θεσμικό όργανο αυτό δεν όφειλε να προβεί σε χρηματοοικονομική ανάλυση της πραγματικής καταστάσεως στην οικεία αγορά (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 30ής Απριλίου 2009, Επιτροπή κατά Ιταλίας και Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, σκέψη 58), παρά τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα.
- 150 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η απόρριψη και της παρούσας αιτιάσεως την οποία προέβαλε η προσφεύγουσα.

Επί του τέταρτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως

- 151 Η προσφεύγουσα προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η ενίσχυση ήταν συμβατή με την εσωτερική αγορά μόνον στον βαθμό που καθιστούσε δυνατή την αντιστάθμιση των πραγματικών πρόσθετων δαπανών, πράγμα που δεν ισχύει εν προκειμένω, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η BMW είχε επισημάνει, με την κοινοποίηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας της 28ης Σεπτεμβρίου 2012, ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, το κόστος της επενδύσεως στην τοποθεσία της Λειψίας ήταν κατά 46 εκατομμύρια ευρώ μεγαλύτερο από το κόστος συγκρίσιμης επενδύσεως στην τοποθεσία του Μονάχου. Το εν λόγω έγγραφο περιέχει, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, λεπτομερή ανάλυση του ποσού των περίπου 29 εκατομμυρίων ευρώ –το οποίο προσετίθετο στις δαπάνες προγραμματισμού των 17 εκατομμυρίων ευρώ που είχαν εκτιμηθεί κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως σχετικά με την επιλογή της τοποθεσίας τον Δεκέμβριο του 2009–, που αντιστοιχούσε στις καθαρές πρόσθετες δαπάνες που προέκυπταν από την επιλογή της τοποθεσίας. Ως εκ τούτου, το ζητηθέν ποσό των 45 257 260,13 ευρώ ήταν εξ ολοκλήρου δικαιολογημένο.
- 152 Όσον αφορά τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, εκτιθέμενες στην αιτιολογική σκέψη 178 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά τις οποίες «τα έγγραφα που υπέβαλε η [Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας] τον Σεπτέμβριο του 2012 και στα οποία απαριθμούνται οι πρόσθετες δαπάνες ούτε γνήσια είναι ούτε προέρχονται από περίοδο όπου ελήφθη οποιουδήποτε είδους απόφαση για την επιλογή της τοποθεσίας, αφού δεν καταρτίστηκαν παρά μόνο τον Σεπτέμβριο του 2012», αφενός, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αντιθέτως, επρόκειτο για αποσπάσματα ετήσιων λογιστικών εγγράφων της BMW, ελεγχθέντα από γραφείο ορκωτών λογιστών. Αφετέρου, προβάλλει ότι τα έγγραφα αυτά είχαν συνταχθεί προκειμένου η Επιτροπή να αξιολογήσει τη σκοπιμότητα της επίμαχης ενισχύσεως. Κατά την προσφεύγουσα, έπρεπε προδήλως να ληφθούν επίσης υπόψη οι πρόσθετες δαπάνες που συνδέονταν με τις ικανότητες παραγωγής του μοντέλου i8. Το παρεμβαίνον τάσσεται, κατ' ουσίαν, υπέρ της επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας.
- 153 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 154 Η αιτίαση αυτή επαναλαμβάνει, κατ' ουσίαν, τα στοιχεία τα οποία ήδη αναλύθηκαν προηγουμένως. Στον βαθμό που το επίμαχο έγγραφο, το οποίο απέστειλε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην Επιτροπή, φέρει ημερομηνία 28 Σεπτεμβρίου 2012, δεν μπορεί να θεωρηθεί κρίσιμο ως προς το αν «η ενίσχυση [ήταν] αναγκαία ως έναυσμα για επενδύσεις», σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 7 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια. Όπως διαπίστωσε και η Επιτροπή, μόνον η πρώτη επένδυση, για την κατασκευή των οχημάτων i3, είναι κρίσιμη για την ανάλυση σύμφωνα με το δεύτερο σενάριο της αιτιολογικής σκέψεως 22 της εν λόγω ανακοινώσεως, προκειμένου να

διαπιστωθεί αν η ενίσχυση αποτελούσε έναυσμα για υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου στην οικεία περιφέρεια αντί σε άλλη περιφέρεια, διότι αντιστάθμιζε τα καθαρά μειονεκτήματα και τις δαπάνες που συνδέονταν με την επιλογή τοποθεσίας στην ενισχυόμενη περιφέρεια. Πράγματι, η προσφεύγουσα δεν υποστήριξε, αυτοτελώς, ότι το σχέδιο κατασκευής οχημάτων i8 είχε επίσης υποβληθεί σε συγκριτική ανάλυση όσον αφορά την επιλογή της τοποθεσίας.

- 155 Επίσης, πρέπει να τονιστεί συναφώς η αιτιολογική σκέψη 187 της προσβαλλομένης απόφασης, σύμφωνα με την οποία, κατ' ουσίαν, το μοντέλο i8 δεν είχε ακόμη περιληφθεί, το 2009, στην απόφαση για επένδυση στην τοποθεσία της Λειψίας. Μόνον αφότου η BMW επέλεξε την τοποθεσία της Λειψίας για το μοντέλο i3 προστέθηκε με συμπληρωματική απόφαση το μοντέλο i8. Από τα έγγραφα τα οποία προσκόμισε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν προκύπτει ότι και αυτή η δεύτερη απόφαση αφορούσε αυτοτελή επιλογή περιφέρειας, αλλά μάλλον ότι υπήρχε ανάγκη για μια κατάλληλη επιλογή όσον αφορά τη σκοπιμότητα παραγωγής του πρόσθετου μοντέλου i8 στην ήδη επιλεγείσα τοποθεσία της Λειψίας. Μια τέτοια κατάσταση ανακύπτει μόνον στο πρώτο σενάριο της παραγράφου 22 της ανακοίνωσης σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια.
- 156 Εξάλλου, δεν είχε ζητηθεί καμία χωριστή συμπληρωματική ενίσχυση ειδικώς για το μοντέλο οχημάτων i8, ενώ και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε επιβεβαιώσει ότι η προσθήκη του μοντέλου αυτού στο αρχικό σχέδιο δεν επρόκειτο να επιφέρει αύξηση του όγκου παραγωγής των ηλεκτρικών οχημάτων στην τοποθεσία της Λειψίας (βλ., συναφώς, το έγγραφο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας προς την Επιτροπή της 25ης Μαΐου 2011).
- 157 Στο έγγραφο το οποίο απηύθυνε στην Επιτροπή στις 25 Μαΐου 2011, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, ακόμη και στην περίπτωση που η παραγωγή οχημάτων i8 έπρεπε μάλλον να ενταχθεί στο υψηλότερο επίπεδο των προβλεπόμενων ορίων, κατά τα δύο πρώτα έτη παραγωγής, δεν επρόκειτο να υπάρξει υπέρβαση της συνολικής εκτιμήσεως της επενδύσεως. Υποστήριξε ρητώς ότι οι όγκοι παραγωγής επρόκειτο να συμπεριληφθούν στην τοποθεσία της Λειψίας, είτε για το μοντέλο i3 είτε για το μοντέλο i8. Κατά την άποψή της, δεν αναμενόταν σχετική τροποποίηση της κοινοποίησεως.
- 158 Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε υποστηρίξει ότι μόνον μετά την αντιμετώπιση ορισμένων συνεπειών οφειλόμενων στην παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση το σχέδιο έλαβε περισσότερο καινοτόμο ή ακόμη και πολυτελή μορφή, με τεχνολογίες άνθρακα και με μετάβαση στη δημιουργία τεχνικού κέντρου νέων ικανοτήτων στη Λειψία, που συνεπάγονταν τον σχεδιασμό ενός νέου σχεδίου αποκαλούμενου i8. Σε αυτό το πλαίσιο, το 2010, η BMW αποφάσισε να προσθέσει στην επίμαχη τοποθεσία την παραγωγή του καινοτόμου μοντέλου i8 καθώς και την παραγωγή πλαστικών, με αποτέλεσμα να αυξηθούν σημαντικά οι επενδυτικές δαπάνες σε σχέση με τις αρχικώς εκτιμηθείσες.
- 159 Καίτοι αληθεύει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας επεξηγεί στη συνέχεια ότι ήταν δυνατή η παραγωγή με ελάχιστο κόστος του μοντέλου i8 στην τοποθεσία του Μονάχου, εντούτοις δεν προσκομίστηκε συναφώς κάποιο συγκριτικό στοιχείο, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη κατά την επιλογή της επενδύσεως i3 στη Λειψία. Εξάλλου, δεν αποδείχθηκε ότι ενείχε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως το επιχείρημα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο φαινόταν εύλογο να «φορτωθεί» η παραγωγή του μοντέλου i8 στην τοποθεσία της Λειψίας, η οποία είχε ήδη προβλεφθεί για το μοντέλο i3, καθώς τα υλικά για την παραγωγή και οι τεχνικές αλληλεπικαλύπτονταν.
- 160 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι έπρεπε να θεωρηθεί ότι μόνον οι αρχικώς προβλεφθείσες δαπάνες ασκούσαν επιρροή. Στο πλαίσιο αυτό, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη η νέα αξιολόγηση των πραγματικών δαπανών, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή ενημερώθηκε ως προς αυτές πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασης.

161 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση αιτίαση και, συνακολούθως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς και αφορά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του κανονισμού 800/2008, λόγω του περιορισμού του ποσού της ενισχύσεως σε ύψος χαμηλότερο του εξαιρούμενου από την υποχρέωση κοινοποιήσεως

162 Η προσφεύγουσα, κατά την άποψή της, μπορούσε να λάβει από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, για το επενδυτικό σχέδιο που περιγράφεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ενίσχυση στηριζόμενη «στο καθεστώς ενισχύσεως που είχε εγκριθεί με τον κανονισμό 800/2008» και «προβλεπόταν στον IZG», ύψους έως 22,5 εκατομμυρίων ευρώ, στον βαθμό που πληρούνταν οι προϋποθέσεις αυτού του γερμανικού νόμου. Υποστηρίζει ότι τούτο ίσχυε «ανεξαρτήτως οποιασδήποτε κοινοποιήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008». Ως εκ τούτου, επικουρικώς, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που η Επιτροπή αρνείται ρητώς να επιτρέψει τη χορήγηση ενισχύσεως 22,5 εκατομμυρίων ευρώ στην BMW.

163 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, με τον τρόπο αυτό, η Επιτροπή απαγόρευσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να χορηγήσει την ενίσχυση ποσού 22,5 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο δεν θα είχε συμβεί σε περίπτωση μη κοινοποιήσεως ή παραιτήσεως από αυτήν. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι πρόκειται για παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, του κανονισμού 800/2008 καθώς και για κατάχρηση εξουσίας, η οποία θίγει παρανόμως τις αρμοδιότητες της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Κατά την προσφεύγουσα, καθόσον ο IZG «συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση», η Επιτροπή μπορεί να εξετάσει μόνον τα συγκεκριμένα μέτρα τα οποία κοινοποιήθηκαν λόγω της υπερβάσεως του ορίου της κοινοποιήσεως. Κάτω από το όριο αυτό, οι ενισχύσεις έπρεπε να θεωρηθούν σε κάθε περίπτωση ως συμβατές με την εσωτερική αγορά δυνάμει του IZG. Το παρεμβαίνον συντάσσεται, κατ' ουσίαν, με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

164 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας και του παρεμβαίνοντος.

165 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η υποχρέωση κοινοποιήσεως συνιστά ένα εκ των θεμελιωδών στοιχείων του συστήματος ελέγχου που η Συνθήκη ΛΕΕ καθιέρωσε στο πεδίο των κρατικών ενισχύσεων. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, αφενός, να κοινοποιούν στην Επιτροπή οιοδήποτε μέτρο σκοπεί στη θέσπιση ή τροποποίηση ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και, αφετέρου, συμφώνως προς το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, να μη θέτουν σε εφαρμογή τέτοιο μέτρο ενόσω εκκρεμεί η έκδοση τελικής αποφάσεως εκ μέρους του εν λόγω θεσμικού οργάνου (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 31).

166 Η υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να κοινοποιεί οιαδήποτε νέα ενίσχυση στην Επιτροπή προσδιορίζεται με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1) (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 32).

167 Κατά το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, παρέχεται στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης η αρμοδιότητα να εκδίδει κάθε αναγκαίο για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ κανονισμό και να καθορίζει ιδίως τους όρους εφαρμογής του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθώς και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 33).

- 168 Εξάλλου, κατά το άρθρο 108, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δύναται να εκδίδει κανονισμούς για τις κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων ως προς τις οποίες το Συμβούλιο έχει αποφασίσει, συμφώνως προς το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, ότι μπορούν να μην υπόκεινται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ διαδικασία (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 34).
- 169 Ως εκ τούτου, κατ' εφαρμογήν ακριβώς του άρθρου 109 ΣΛΕΕ εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΚ) 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ 1998, L 142, σ. 1), δυνάμει του οποίου εκδόθηκε εν συνεχεία ο κανονισμός 800/2008 (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 35).
- 170 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, παρά την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης οιοδήποτε μέτρου σκοπεί στη θέσπιση ή την τροποποίηση νέας ενισχύσεως, υποχρέωση η οποία επιβάλλεται στα κράτη μέλη από τις Συνθήκες και η οποία συνιστά ένα εκ των θεμελιωδών στοιχείων του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, οσάκις θεσπιζόμενο από κράτος μέλος μέτρο ενισχύσεως πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις του κανονισμού 800/2008, το εν λόγω κράτος μέλος δύναται να κάνει χρήση της δυνατότητας απαλλαγής από την υποχρέωση κοινοποίησης. Αντιστρόφως, από την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού 800/2008 προκύπτει ότι για τις κρατικές ενισχύσεις που δεν καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό εξακολουθεί να ισχύει η προβλεπόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 36).
- 171 Επομένως, ο κανονισμός 800/2008 και οι προϋποθέσεις που αυτός προβλέπει πρέπει να τυχάνουν αυστηρής ερμηνείας, δεδομένου ότι κάμπτουν τον γενικό κανόνα της υποχρέωσης κοινοποίησης (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 37).
- 172 Υπέρ μιας τέτοιας προσεγγίσεως συνηγορούν οι σκοποί που επιδιώκονται με τους γενικούς κανονισμούς απαλλαγής ανά κατηγορία ενισχύσεως, όπως οι σκοποί αυτοί προσδιορίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 του κανονισμού 994/98. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει τέτοιους κανονισμούς προκειμένου να εξασφαλίζεται αποτελεσματική εποπτεία των κανόνων ανταγωνισμού στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και απλούστευση της διοικητικής διαχειρίσεως, χωρίς να ατονεί ο έλεγχος της Επιτροπής στο συγκεκριμένο πεδίο, τέτοιοι κανονισμοί σκοπούν ομοίως στην ενίσχυση της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Η τήρηση των όρων που προβλέπονται από τους εν λόγω κανονισμούς και, συνεπώς, και από τον κανονισμό 800/2008 εγγυάται την πλήρη επίτευξη των εν λόγω σκοπών (απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, σκέψη 38).
- 173 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει, όσον αφορά ειδικότερα τις περιφερειακές ενισχύσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα όρια που ισχύουν για την υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, ότι δεν μπορούν να εξετασθούν βάσει του άρθρου αυτού, καθόσον δεν καλύπτονται από τον κανονισμό, αλλά πρέπει να αξιολογηθούν σύμφωνα με την ανακοίνωση σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις των κατευθυντηρίων γραμμών, και, εν γένει, με γνώμονα τις επιταγές του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (βλ., επίσης, σκέψεις 65 έως 67 ανωτέρω).
- 174 Πράγματι, όσον αφορά την εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, υπογραμμίζεται ότι η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευτεί υπό το πρίσμα και στο πλαίσιο του άρθρου 6, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο «ο παρών κανονισμός δεν ισχύει για οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση είτε χορηγείται ad hoc είτε βάσει καθεστώτος ενισχύσεων, το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της οποίας υπερβαίνει τα

[προβλεπόμενα] όρια». Αντιθέτως και παρά τα όσα προβάλλει η προσφεύγουσα, μόνον για τις ενισχύσεις οι οποίες είναι σύμφωνες με τον κανονισμό και δεν υπερβαίνουν το όριο κοινοποιήσεως γίνεται παραπομπή στην αιτιολογική σκέψη 5 αυτού, κατά την οποία:

«Ο παρών κανονισμός είναι σκόπιμο να απαλλάσσει κάθε ενίσχυση που πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που θεσπίζονται με τον κανονισμό αυτόν, καθώς και κάθε καθεστώς ενισχύσεων, υπό τον όρο ότι οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση η οποία θα μπορούσε να χορηγηθεί βάσει του καθεστώτος αυτού πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφάνεια, καθώς και η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των ενισχύσεων, όλα τα μεμονωμένα μέτρα ενίσχυσης που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στην εφαρμοστέα διάταξη του κεφαλαίου II [του παρόντος κανονισμού] και στην εθνική νομοθεσία στην οποία στηρίζεται η μεμονωμένη ενίσχυση.»

- 175 Υπό την αυτή έννοια, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, και δη σύμφωνα με την παράγραφο 64, τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή ατομικά κάθε ενίσχυση που πρόκειται να χορηγηθεί, στο πλαίσιο υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων, για μεγάλα επενδυτικά σχέδια εφόσον η ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που τάσσουν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.
- 176 Υπό τις περιστάσεις αυτές και παρά τα όσα υποστηρίζουν η προσφεύγουσα και το παρεμβαίνον, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίμαχη ενίσχυση υπαγόταν σε εξαίρεση λόγω του ότι ενέπιπτε στον κανονισμό 800/2008 ή στον IZG. Συγκεκριμένα, καθόσον η ενίσχυση υπερέβαινε το προβλεπόμενο όριο που ισχύει για την υποχρεωτική κοινοποίηση, η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε ότι έπρεπε να την αξιολογήσει ως μεμονωμένη ενίσχυση και όχι ως ενίσχυση εμπίπτουσα στην εφαρμογή του κανονισμού σχετικά με τις εξαιρέσεις ανά κατηγορία ή ως εγκεκριμένη υφιστάμενη ενίσχυση (βλ., κατ' αναλογία, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-467/15 P, EU:C:2017:24, σημεία 61 έως 73 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 177 Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι, στη συγκεκριμένη υπόθεση, καμία από τις διατάξεις τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα ή το παρεμβαίνον δεν είναι ικανή να στηρίξει το επιχειρήμά τους κατά το οποίο η Επιτροπή υπερέβη τις αρμοδιότητές της αξιολογώντας την κοινοποιηθείσα ενίσχυση στο σύνολό της από απόψεως συμβατότητάς της με την εσωτερική αγορά και όχι μόνον το ποσό αυτής το οποίο υπερέβαινε το όριο κοινοποιήσεως. Ειδικότερα, πρέπει να υπογραμμιστεί συναφώς ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή λαμβάνει την απόφαση να εγκρίνει μια κοινοποιηθείσα σε αυτήν ενίσχυση επιφέρει σημαντικές και δεσμευτικές έννομες συνέπειες, υπό τη μόνη επιφύλαξη της ενδεχόμενης αμφισβητήσεως ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης. Πρόκειται, έτσι, για διαδικαστικό καθεστώς διαφορετικό από εκείνο που ισχύει για την απαλλαγή κατά κατηγορία, η οποία συνίσταται σε προσέγγιση στηριζόμενη σε τεκμήριο συμμορφώσεως με την εσωτερική αγορά. Υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, τυχόν τεκμήριο συμμορφώσεως της ενισχύσεως έως ορισμένο όριο δεν μπορεί να υπερισχύσει της εξατομικευμένης εκτιμήσεώς της, καθόσον δεν αμφισβητείται ότι η ενίσχυση αυτή ενέπιπτε στην υποχρέωση κοινοποιήσεως, δηλαδή, είχε σημασία η οποία εκ πρώτης όψεως κρίθηκε ως ιδιαίτερη όσον αφορά τις ενδεχόμενες συνέπειές της επί του ανταγωνισμού.
- 178 Εξάλλου, προβλέπεται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 56 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια ότι «η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει να εγκρίνει την ενίσχυση, να θέσει όρους για την χορήγησή της ή να την απαγορεύσει». Ακολούθως, η ίδια αιτιολογική σκέψη αναφέρει, αφενός, ότι, εάν η Επιτροπή εκδώσει απόφαση υπό όρους βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999, δύναται να θέσει όρους με σκοπό τον περιορισμό της δυνητικής στρεβλώσεως του ανταγωνισμού και την εξασφάλιση της αναλογικότητας και, αφετέρου, ότι δύναται, μεταξύ άλλων, να μειώσει το ποσό της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως ή την ένταση της κοινοποιηθείσας ενισχύσεως σε επίπεδο που θεωρείται αναλογικό και ως εκ τούτου συμβατό με την κοινή αγορά.

- 179 Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, τα προαναφερθέντα συμπεράσματα δεν αναιρούνται από την αναφορά στην υποσημείωση της παραγράφου 56 της ανακοινώσεως σχετικά με τα κριτήρια για την αναλυτική αξιολόγηση περιφερειακών ενισχύσεων προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια, η οποία αναφέρει ότι, «όταν η ενίσχυση χορηγείται βάσει υφιστάμενου καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων το κράτος μέλος εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να χορηγήσει ενίσχυση του τύπου αυτού έως το ποσό που αντιστοιχεί στο μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό που δύναται να λάβει μια ενίσχυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 [εκατομμυρίων ευρώ] βάσει των εφαρμοστέων κανόνων». Ειδικότερα, η υποσημείωση αυτή δεν μπορεί να εκληφθεί υπό την έννοια ότι υπερισχύει έναντι του ότι η επίμαχη εν προκειμένω ενίσχυση, η οποία κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, έπρεπε να αξιολογηθεί ως μεμονωμένη ενίσχυση και όχι ως ενίσχυση χορηγηθείσα υπό εγκεκριμένο καθεστώς περιφερειακών ενισχύσεων. Ήδη διαπιστώθηκε συναφώς ότι, σύμφωνα με την επίμαχη ανακοίνωση και στο πλαίσιο της αναλύσεως βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εναπέκειτο στην Επιτροπή να εκτιμήσει τον χαρακτήρα της ενισχύσεως ως κινήτρου και την αναλογικότητά της. Ακριβώς επί της βάσεως αυτής η Επιτροπή έκρινε ότι η ενίσχυση ήταν συμβατή με την εσωτερική αγορά μόνον έως το ποσό των 17 εκατομμυρίων ευρώ, που αντιστοιχούσε στη διαφορά του κόστους μεταξύ της τοποθεσίας του Μονάχου και εκείνης της Λειψίας, η οποία υπολογίστηκε κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως επενδύσεως και επιλογής της τοποθεσίας της.
- 180 Ομοίως, για τους προεκτεθέντες λόγους, επιβάλλεται η απόρριψη της επιχειρηματολογίας του παρεμβαίνοντος, η οποία προβάλλεται στα σημεία 61 έως 67 του υπομνήματος παρεμβάσεως, σύμφωνα με την οποία έπρεπε, κατ' ουσίαν, να θεωρηθεί στη συγκεκριμένη υπόθεση ότι η επίμαχη ενίσχυση ενέπιπτε, έως του ορίου της κοινοποίησεως, σε υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεως το οποίο θεωρείται ότι είχε ήδη εκτιμηθεί από την Επιτροπή ως προς τη συμβατότητά του με την εσωτερική αγορά. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η εν προκειμένω κοινοποιηθείσα ενίσχυση, η οποία υπερέβαινε τα προβλεπόμενα όρια για τη μεμονωμένη κοινοποίηση, πρέπει να θεωρηθεί ότι τελούσε υπό την επιφύλαξη εγκρίσεως ή απαλλαγής, της οποίας αντικείμενο θα αποτελούσε το γενικό καθεστώς της επίμαχης ενισχύσεως, ήτοι ο IZG (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 6ης Ιουλίου 1995, ΑΙΤΕC κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-447/93 έως T-449/93, EU:T:1995:130, σκέψεις 124 έως 131).
- 181 Υπό τις περιστάσεις αυτές, συνάγεται ότι ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι μόνον η ατομική ανάλυση μπορούσε να καταστήσει νόμιμη την ενίσχυση αυτή ή μέρος της. Επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι η αναγκαιότητα της εξετάσεως αυτής ανταποκρίνεται στον σκοπό του άρθρου 107 ΣΛΕΕ το οποίο, ως κανόνας του ανταγωνισμού, σκοπεί καταρχήν να αποτρέψει τη νόθευση του ανταγωνισμού ή τον επηρεασμό του εμπορίου στην εσωτερική αγορά από τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη μέλη. Η προσέγγιση αυτή είναι επίσης σύμφωνη με τις αρχές οι οποίες απορρέουν από την απόφαση της 6ης Μαρτίου 2002, Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-127/99, T-129/99 και T-148/99, EU:T:2002:59, σκέψεις 228 και 229), σύμφωνα με την οποία οι ενισχύσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια τα οποία προβλέφθηκαν με καθεστώς ενισχύσεως, ακόμη και όταν πρόκειται για γενικό καθεστώς ενισχύσεως το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο εγκριτικής αποφάσεως, δεν δύναται να θεωρούνται πλήρως καλυπτόμενες από το καθεστώς αυτό.
- 182 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται επίσης η απόρριψη του τρίτου λόγου ακυρώσεως τον οποίο προέβαλε η προσφεύγουσα, παρέλκει δε, σε κάθε περίπτωση, η επί της ουσίας κρίση του ζητήματος αν, στην περίπτωση που το επίμαχο σχέδιο της ενισχύσεως είχε περιοριστεί σε 22,5 εκατομμύρια ευρώ, θα πληρούσε τις προϋποθέσεις του IZG, και, κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη της προσφυγής στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 183 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

- 184 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδά της καθώς και στα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της τελευταίας.
- 185 Το παρεμβαίνον φέρει τα δικαστικά του έξοδα σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Η Bayerische Motoren Werke AG φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 3) Το Freistaat Sachsen φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Dittrich

Schwarcz

Tomljenović

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Σεπτεμβρίου 2017.

(υπογραφές)